

Саалаев Ө.

АДЕП САБАГЫ

Сабактын планынын усудук иштелмелери

6-класс

Бишкек 2015

Кыргыз билим берүү Академиясынын Социалдык-гуманитардык предметтер лабораториясы 2014-жылдын 15-январындагы отурумунда Адеп сабагынын 6-класстарынын мугалимдер үчүн усулдук иштелмелерин (автору Ө.Саалаев) №1 токтому менен басып чыгарууга сунуштаган.

С-47 АДЕП САБАГЫ. Сабактын планынын усулдук иштелмелери - 2015 -83 бет

Бул сабактын планынын иштелмелери 6-класстын адеп сабагы үчүн жазылган азыркы учурдун талабына жараша иштелип чыкты. Кыргызстанда билим берүү жаатында эмгектенишкен эл аралык долбоорлордун иш тажрыйбалары кеңири пайдаланылды.

Киришүү

Сабактын планындагы өзгөчөлүктөр

Урматтуу кесиптештер! Колуңардагы сабактын планынын иштелмелери адеп окуу китеби үчүн жазылып, азыркы учурдун талабына ылайык иштелип чыкты жана ар бир тема ар түрдүү интерактивдүү ыкмаларды колдонуу менен жазылды. Ошондой эле сабактын ар бир максатында окуучулар жетише турган ийгиликтер жана сабактардын жабыдылышы ачык, даана көрсөтүлдү.

Бул сабактардын иштелмелеринде башкаларга салыштырганда көп өзгөчөлүктөр бар. Алсак, сабактын планын жазганда сабактын өтүлө турган күнүнүн ордуна (өтүү мөөнөтү), өтүлө турган жумасы көрсөтүлдү. Себеби, сабак өтүлүүчү күндү көрсөткөндө ар кандай себептер менен ал күнү өтүлбөй калышы мүмкүн. Ошондуктан, сабак кайсы жумада өтүлөөрүн, мисалы, өтүү мөөнөтү: сентябрдын биринчи жумасы деп көргөзсөк, сабак ошол жуманын ичинде өтүлөөрү белгилүү болот.

Дагы бир өзгөчөлүгүн алсак, ар бир сабак фрагмент түрүндө жазылып, өтүү убактысы 15-35 мүнөттү камтыйт. Ушул убакытка ченелип тексттер даярдалып берилди. Калган убактыларын мугалим өз алдынча пайдалана алат. Бул тексттер окуучулардын түгөйү менен же чакан топтордо иштөөсүнө арналып, биргелешип иштөөгө, бири-бирин окутууга, жалпы класс менен талкуулаганга ылайыкталып жазылды. Мындай фрагмент түрүндө интерактивдүү ыкмаларды пайдаланып, жазылган сабактар окуучуларды жандандырып, сабакка болгон кызыгуусун арттырат. Мында мугалим менен окуучулардын аткара турган иштери толугу менен кадамдарга бөлүнүп, иштелип чыккан. Мен бул усулдук колдонмону даярдоодо, өзүм окуп жана бирге иштешкен эл аралык уюмдардын (“Сапаттуу билим”, Регионалдык изилдөө институту, Глобалдык билим берүү ж.б.) иш тажрыйбаларын пайдаландым. Окуучулар берилген убакыт бүткөндө аткарган иштерин окуучулардын алдында жактап берүү (презентациялоо) мүмкүнчүлүктөрүн алышат.

Окуучулардын презентациясынан кийин мугалимдин, окуучулардын сабак тууралуу пикирин, түшүнүгүн, чечимдерди кантип кабыл алышкандыгын иликтөө үчүн аларга суроо берүүсү рефлексия (латынча – артка кайрылуу) деп аталат.

Мисалы:

- Чечимдерди кандайча кабыл алдыңар?
- Сабак кызыктуу болдубу?
- Өзүңөрдү кандай сездиңер ж.б.

Окуучулардын билимин, таанып-билүүчүлүк жана чыгармачылык жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүүчү интерактивдүү методдор да кеңири колдонулду.

Интерактивдүү – бул сөздү англис тилинен которгондо “өз ара аракетте болуу” деген түшүнүктү билдирет. Интерактивдүү ыкма менен окутуу баарыдан мурда бул окуу процессинде өз ара байланышта болуу жана түгөйлөрдүн же топтордун өз ара аракеттениши менен алардын кызматташтыгы.

“Окутуунун интерактивдүү методу” деген терминдин өзү педагогикада ХХ- кылымдын 80-жылдары пайда болгон. Советтик педагогикада ал “кызматташтык педагогикасы” деп аталган. Бул аталыш советтик мектептин эң жакшы сапаттарын, орус жана чет элдик психология – педагогикалык илимдин жана практиканын жетишкендиктерин бириктирип, 80-жылдардагы мугалимдер тарабынан берилген.

Интерактивдүү методдор мугалим менен окуучунун жана окуучу менен окуучулардын ортосундагы өз ара байланыштарды камсыз кылат. Ошондой эле окуу процессиндеги окуучулардын өз алдынча таанып-билүү ишмердүүлүгүн жана биргелешип иштөө көндүмдөрүн өнүктүрөт.

Натыйжада окуучулар:

- Түгөйү менен жана топто иштей билүү
- Проблеманы көрүп жана чече билүү
- Бирге иштөөдө толеранттуулукту көрсөтө билүү
- Бири-бирин угуу, сыйлоо ж.б. сапаттарга ээ болушат.

Ошондой эле бул колдонмодо окуучулар үчүн интерактивдүү оюндар да берилди.

Урматтуу кесиптештер, жыйынтыгында айтаарым бул усулдук колдонмо мугалимдердин жүрөгүнөн түнөк таап, анын столдук китебине айланып, окуучуларга билим берүүдө иштерин жеңилдетет деп ойлоймун.

Урматтуу кесиптештер!

Ушул сабактын планынын иштелмелерин жазууда пайдаланылган ыкмалар менен “Окутуунун интерактивдүү усулдары” аттуу китептен таанышсаңыздар болот.

Ошондой эле, жогоруда киришүү бөлүгүндө көрсөтүлгөн өзгөчөлүктөрдөн башка, сабактын планынын иштелмесинин максаттарын аныктоодо дагы бир нече талаптар ишке ашырылды. Алсак, сабактын максатын мугалимдин позициясы менен жана сабактын максатын окуучунун позициясы менен түзүү.

Сабактын максатын төмөнкү таблицадагы мугалимдин позициясы бөлүгүндөгү сөздөр менен аяктаганда, сабактын максаты мугалимдин ишине гана таандык болуп, окуучулардын өз максаттарына жетишүүсүн камсыз кылуу, мугалимдин милдети болуп калат.

Сабактын максаты таблицадагы окуучунун позициясы бөлүгүндөгү сөздөр менен түзүлсө, анда ал окуучуга тийиштүү

болуп, сабак учурунда окуучулар ар түрдүү көндүмдөргө, билгичтиктерге, мамилелерге, баалуулуктарга ээ болушат.

Сабактын максатын мугалимдин позициясы менен түзүү	Сабактын максатын окуучунун позициясы менен түзүү
<ul style="list-style-type: none"> • Окутуу. • Билим берүү. • Түшүндүрүү • Үйрөтүү • Айтып берүү. • Өнүктүрүү • Көрсөтүү • Чыгаруу. • Тааныштыруу ж.б. 	<ul style="list-style-type: none"> • Окуучулар түшүндүрүп бере алышат. • Сүрөттөп бере алышат. • Колдоно алышат. • Айырмалай алышат. • Дал келтире алышат. • Түшүнүгүн калыптандырышат. • Өздөштүрүүсүн камсыз кылышат. • Билимин, маалыматын жогорулатышат. • Сынчыл ойлорун өнүктүрүшөт. • Эске тутумун машыктырышат. • Көндүмдөргө ээ болушат. • Билгичтиктерге ээ болушат.

Ар бир тема ушул талаптарды эске алуу менен иштелип чыкты.

Ишиңиздерге ийгилик каалайм.

Автор

Бул усулдук иштелме Ж. Шеримкулованын окуу китебине жана А.Кармышаковдун 6-класс үчүн жазылган сынак китептерине ылайыкталып жазылды. Себеби, сынак китептерде да ар бир темага жакшы аныктамалар берилген.

Администрация мүчөсү (Бекиткен администрация мүчөсүнүн колу)

Бекитемин	2016-ж	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

1-сабак : Атанын калыстыгы, өнөрдүн баркы

Өтүү мөөнөтү: Сентябрьдын 1-жумасы

Колдонулган ыкма: Чакан топтордо иштөө, кластер түзүү.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар айылдагы жашаган элдин алыш-бериш мамилеси жана турмушу жөнүндө окуп билишет.

Тарбиялык: Окуучулар бирге иштөөгө каныгат. Өз Ата-Журтун ыйык сактап, ар-намыс жана ынтымак ураанын бийик көтөрүүгө умтулушат.

Өнүктүрүүчүлүк: Топторго бөлүнүү, бирге иштей билүү жана бабалардан калган мурастардын максатын аргументтүү түрдө жалпы класска жеткире билүү билгичтиктерин, көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, ватман, маркерлер же барактар, ручка ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыты: 20-25 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучулар каникулдан келгендиктен “Менин каникулум” аттуу интерактивдүү оюн ойношоорун эскертет. Ал үчүн биринчи партадан баштап ар бир окуучу өз атын айтып, окуучулар менен саламдашып каникулда кайда болгонун, кандай эс алганын 2-3 сүйлөм менен айтып беришет.

М: “Менин атым Асан (атын унутушкандан эмес оюндун шарты ушундай) Саламатсыңарбы балдар!

Мен каникулда Ак-Сай жайлоосунда чоң атамдыкында болдум, жакшы эс алдым, ат мингенди үйрөндүм.” Бул көнүгүү акыркы окуучуга чейин уланат. Мугалим “Бул көнүгүүлөрдү эмне үчүн аткардык?” деген суроо берип жооп алат. (10-15 мүн) Окуучулар саноо жолу менен чакан топторго бөлүнүп (окуучулардын санына жараша 4-5гр)

2-кадам: Окуучулар мугалимдин өтүнүчү боюнча өткөн окуу жылындагы негизги темаларды жана маалыматтарды эске салып, айтып беришет. Алар доскага жазылат. (3-5 мүн) .

3-кадам: Окуучуларга ватман, маркерлер таратылып берилет. Эгер мүмкүнчүлүк болбосо баракка иштеп, доскага чийип айтып беришет. Алар “Атуулдук милдет жана жоопкерчилик” аттуу теманы окуп чыгышат (№1-тиркеме, 5-6мүнөт). (А.Кармышаков.Адеп 4-бет)

4-кадам: Мугалимдин сөзү:

- Балдар, силер бул чакан темадан окугандай, баатыр Манас өз урпактарынын камын ойлоп, эрдик көрсөтүү салты менен кереметтүү Ала-Тоону жана кыргыз жерин бизге мураска калтырып кеткен. Силер Манас баатыр баш болгон ата-бабаларыбыз бизге дагы кандай мурастарды калтырганын, алдыңардагы ватманга кластер түзүү аркылуу айтып бергиле.

5-кадам: Окуучулар “Манас баатыр жана ата-бабалар мурасы” деген темада кластер түзүшөт. Анда кыргыз элинин руханий жана салттык баалуулуктары камтылышы керек. (№1-тиркеме, 7-10мүн)

6-кадам: Берилген убакыт аяктаганда ар бир топтун иштери доскага илинет. Окуучулар өз аткарган иштерин жалпы класска айтып беришет. (Презентация. Ар бир топтун иштерин салыштырып, суроолор берилет. (2-3мүнөт) Мугалим №1-тиркемени окуп берет же кластер тартылган ватман (А3) доскага илинип, окуучулар толуктап жазышат.

7-кадам: № 3-4 –тиркемелер доскага илинет же доскага чийилет, ошондой эле 1-топко 3-тиркеме калган топторго 4-тиркеменин булактары бөлүнүп берилет. Ар бир топ берилген темага кластер түзүшөт. (5-6мүн)

8-кадам: Мугалимдин сөзү:

-Балдар, өзүнөр жазган ушул бабалар мурасын биз дагы өзүбүздөн кийинки урпактарыбызга калтырып кетүүгө милдеттүү экенибизди унутпообуз керек. Эми “Жакшы тилек- жарым ырыс” деген теманы окуп, өзүбүз үчүн тилек кылалы деп айтып сабакты улантат. Азыркы кыйын кырдаалда бири-бирибизди сыйлап – уяттуу, башты бийик көтөрүп ар-намыстуу эл бололу. Ата-журтубуз бейпил, Ата-Мекенибиз түбөлүк бүтүн, элибиз бактылуу болсун- деп тилейли. (Окуучуларга окуп берет)

9-кадам: Мугалим ар бир топтун мүчөлөрүнүн активдүү иштөөсүнө көз салат. Бир окуучу кластер түзөт, калгандары идея берип жардамдашат. Берилген убакыт бүткөндө бир же эки окуучу доскага чыгып аткарган иштерин айтып беришет. Мугалим калган окуучулардан кандай кошумча толуктоолор бар деп сурап турат. (2-3мүн)

Рефлексиялык суроолор:

• Мурас деп эмнени түшүнөсүңөр жана эмне үчүн аларды мураска калтыруу керек?

- Атуул жана атуулдук милдет дегенди кандай түшүндүрөү?
- Жеке өзүң үчүн байыркы бабаларыбыз калтырган руханий жана салттык баалуулуктар эмне үчүн керек, анын мааниси.

Баалоо:

Үйгө тапшырма Кыргызстандын жети областы жана анда жашаган элдер, алардын каада-салттары жөнүндө маалымат жыйнап келишет.

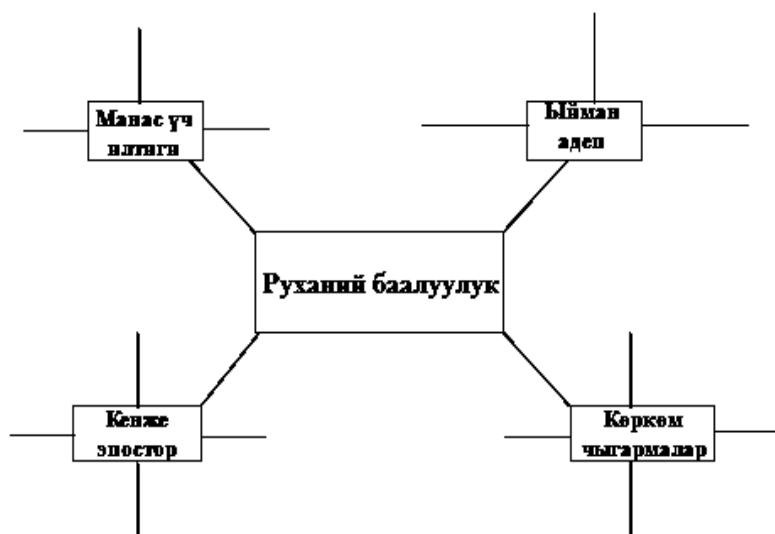
№1-тиркеме: *Атуулдук милдет жана жоопкерчилик. (А.Кармышаков 4-бет) Мен өз өлкөмдүн атуулумун. Менин ата-бабам намыскөйлүгү жана айкөлдүгү менен дүйнөнү таң калтырган баатыр Манас! Ал өз урпактарынын камын көрүп ойлоп, эрдик салты менен кереметтүү Ала-Тоо- кыргыз жерин бизге мураска калтырып кеткен. Демек, аталардын мурасын көздүн карегиндей сактап, учуру келгенде биз да өз урпактарыбызга калтырып кетүүгө милдеттүүбүз! Ошондуктан, өзүбүздү баатыр элдин жоопкерчиликтүү балдары катары сезип, өз мекенибиздин туусун желбиретип, бийик тута билели!*

Биздин ата-бабалар өз ата-журтун ыйык сактап, урмат-сый, ар-намыс жана ынтымак ураанын бийик карманып келген. Эмесе, биз да ата-бабалардын жолун жолдоп, алардай ынтымактуу жашайлы!

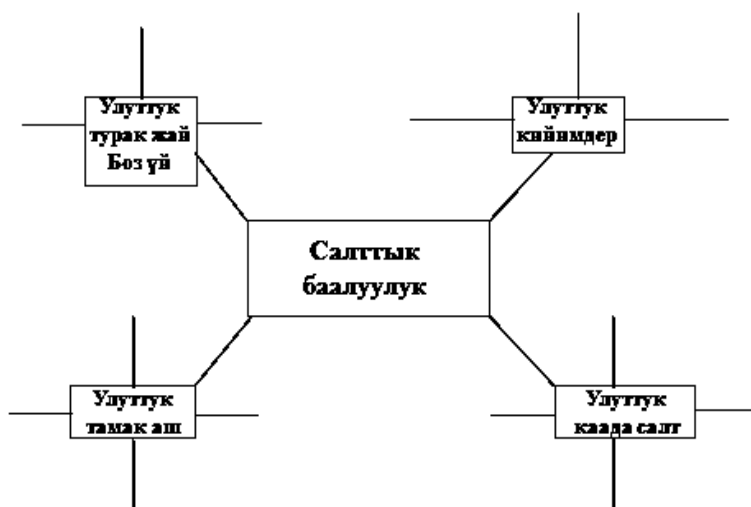
№2 тиркеме :

№3 таркеме :

№4 таркеме :

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

2-сабак : Кыргызстан- биздин мекенибиз

Өтүү мөөнөтү: Сентябрьдын 2-жумасы

Колдонулган ыкма: Акыл чабуулу, чакан топтордо иштөө, блокторго бөлүштүрүү.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар биздин Ата-Мекенибиз болгон Кыргызстандын эң байыркы мамлекет экендигин, анын кооз жерлерин, көз тайгылткан кереметтүү көлдөрү жөнүндө окуп, маалымат алышат.

Тарбиялык: Окуучулар өз Ата-Мекени, эли- жери менен сыймыктана билүүгө, ага жан- дили менен кызмат кылган мекенчил улан-кыздардан болууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар текст менен иштөө, маалыматтарды схема түрүндө чагылдыруу, аны аргументтүү түрдө окуучуларга жеткирүү, көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, тексттер, ватман, маркерлер. (барактарга же кезектешип доскага да иштесе болот)

Сабактын жүрүшү:

Убакыты: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

• Акыл чабуулу: “-Ата-Мекенди ким кандай түшүнөт?” деген суроо берилип акыл чабуулу өткөрүлөт.

Өткөрүүнүн эрежелери:

1. Айтылган ойлор жана идеялар баалуу.

2. Аларды сындаган баа берилбейт.

3. Идея айткандарды колдоп туруу ж.б

• Жекече иштөө (3-5 мүн): Окуучулар жекече иштеп өз билгендерин дептерине жазышат.

• Түгөйү менен иштөө (2-3 мүн): Жанындагы окуучу менен салыштырып бири-биринен толуктап жазышат.

• Жалпы акыл чабуулу : Жазган маалымат идеяларын кол көтөрүп айта башташат. Алар доскага жазылып окшоштору чийилет.

1-кадам: Окуучулар саноо жолу менен жети топко бөлүнүп, “Менин Кыргызстаным — менин сыймыгым” деген теманы окуп

чыгышат. Андан кийин жети куш тилиндей кагазга 7 област

жазылып, “чучу кулак” кармоо аркылуу бөлүп алышат. (5-7мүн)

2-кадам: Ар бир топ ал областтар жөнүндөгү маалыматтарды жазып, ватманга блокторду же кластер түзүшөт. Аларда областтын өнөр-жай ишканалары, кооз жерлери, суулары, көлдөрү, жашылча, жер-жемиштери ал жерде жашаган башка улуттун элдери, каада салттары, атактуу инсандары ж.б маалыматтары толук чагылдырылат(№1-тиркеме, 5-7мүн болжолдуу үлгүсү, окуучулар өз алдынча өзгөртүп түзө алышат.)

3-кадам: Берилген убакыт бүткөндө, ар-бир топ аткарган иштерин доскага илип айтып берип (презентация), окуучулардын суроолоруна жооп беришет(2-3мүн).

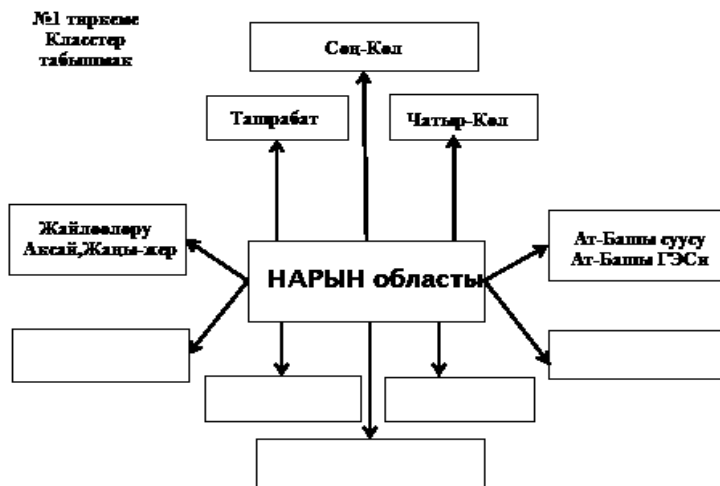
4-кадам: Окуучулар ар бир областтын жер шартына, аба- ырайына жана ошого байланыштуу жашаган элдерине жараша өзгөчөлүктөрү бар экендиги жөнүндө айтышат. Ошондой эле мугалим жети област биригип, биз сыймыктанган Ата-журтубуз Кыргызстанды түзөөрүн айтып, талкууну жыйынтыктайт.

Суроолор:

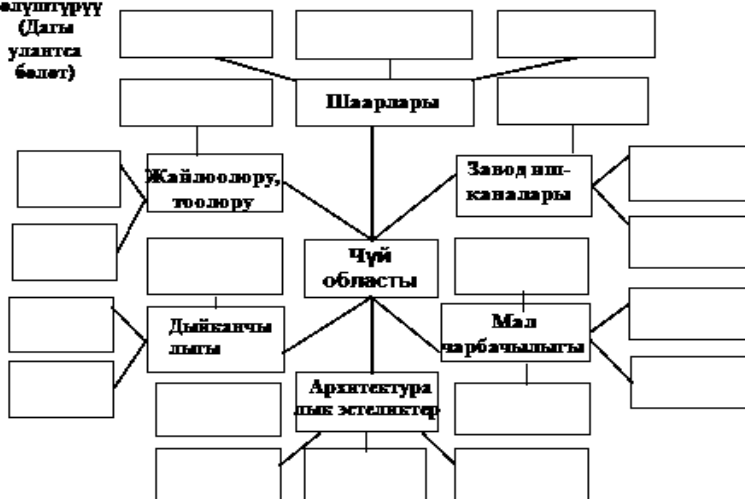
- Эмне үчүн ушул таршырманы аткардык?
- Өз мекенин сүйүү дегенди кандай түшүнөсүң, аны эмне үчүн сүйүү керек?
- Өз мекениңе кандай салым кошоор элеч?
- Өз Ата-журтубузду сүрөттөп жазуу сага кандай таасир калтырды?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Блоктерге
бөлүштүрүү
(Дагы
улантса
балет)

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

3-сабак : Кыргыз жергесиндеги эл ыйык туткан жерлер

Өтүү мөөнөтү: Сентябрьдын 3-жумасы

Колдонулган ыкма: Текст менен иштөө, салыштыруу.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар кыргыз жериндеги ыйык деп аталган тарыхый архитектуралык эстеликтер, алардын маданий жана тарыхый мааниси жөнүндө окуп салыштыруу аркылуу өз түшүнүктөрүн кеңейтишет.

Тарбиялык: Окуучулар улуттук баалуулуктарды, көркөм жасалгаларды баамдап түшүнө билүүгө, кооздукту, сулуулукту баалап алар менен сыймыктана алышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Бул эстеликтердин окшош же айырмачылыктарын салыштырып баалай билүү жөндөмдүүлүктөрүн, кооздукка болгон кызыгуусун, табитин өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, ыйык жерлердин сүрөттөрү.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: “Ыйык жер” деген сөздү ким кандай түшүнөт жана эмне үчүн алар ыйык ,кандай ыйык жерлерди билесинер деген суроо берилип “Акыл чабуулу” усулу пайдаланылат. Окуучулар өз оюн эркин билдирип, жооп бере башташат. Алардын жообу доскага жасылат. М: Сулайман тоо, мазар, булак ж.б (5-7м)

2-кадам: Окуучуларга ыйык жерлердин сүрөттөрү таратылып берилет, (мүмкүнчүлүк болсо) аларды көрүп бүткөндөн кийин “Биздин ыйык жерлерди коргоо” деген темаларды окуп чыгуу сунушталат.

3-кадам: Окуп бүткөндөн кийин,- Бул ыйык жерлер эмнеси менен кызыктырды, алардын окшош жактары, айырмачылыктарын таблицкага (курулган максаттары, мезгилдери ж.б салыштыруу) салыштыра жазып айтып беришет.(№1-тиркеме, 10-15мин).

4-кадам: Ыйык жерлерди сактоонун, коргоонун жолдорун сунуштагыла.

Талкуулоо үчүн суроолор:

- Бул эстеликтердин ыйыктыгы эмнеде?
- Аларга эл эмне үчүн кызыгышат?

- Бул ар кайсы мезгилде курулган эстеликтердин бири-биринен кандай өзгөчөлүктөрүн байкадыңар? ж.б.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Манас күмбөзү	Сулайман-Тоо. Бабурдун үйү	Бурана	Таш-Рабат
Курулган мезгили, жери ж.б	Курулган мезгили, жери ж.б Кандай өзгөчөлүктөрдү байкадыңар	Курулган мезгили, жери ж.б	Курулган мезгили, жери ж.б

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

4-сабак : Атына заты төп келген чүрөктөй көлдөр кимде бар?

Өтүү мөөнөтү: Сентябрдын 4-жумасы

Колдонулган ыкма: Текст менен иштөө, салыштыруу

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар кыргыз элинин сыймыгына жаралган кереметтүү Ысык-Көл, Соң-Көл, Сары-Челек, Чатыр-Көл сыяктуу дүйнө элин таң калтырган көлдөрүбүз, алардын сырдуу табышмактары, касиеттери ж.б өзгөчөлүктөрү жөнүндө маалыматтарды алышат.

Тарбиялык: Окуучулар кыргыз элинин жаратылышынын кооздугу, алардын тарыхтагы, жалпы элдин турмушундагы орду тууралуу окуп аларды элдин байлыгы катары баалай билүүгө жана көздүн карегиндей коргой билүүгө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Көлдөрдүн өзгөчөлүктөрүн ж.б салыштыра окуп жазуу аркылуу, окуучулар алардын сулуулугун талдап, баалай билүү жөндөмдүүлүктөрүн жана көркөмдүк табитин өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, тексттер, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга окуу китептерин жаап коюуну эскертип төмөнкү суроолорду берет.

1. Кайсы жерде кандай көлдөрдү билесиңер?

2. Ал көлдөрдүн биздин эл үчүн кандай пайдасы бар, эмне үчүн?

2-кадам: Мүмкүнчүлүккө жараша окуучуларга көлдөрдүн сүрөттөрү таратылып берилет. Алар китептерин ачып теманы окуп чыгышат. (Эгер бар болсо А Кармышаков 11-бет)

3-кадам: Дептердин барагын төрткө бөлүп чийишип, көлдөрдүн бардык өзгөчөлүктөрүн, айырмачылыктарын, өзгөчө белгилерин, алардын көлөмдөрүн (узун-туурасы, тереңдиги) салыштырып жазышат. (№1-тиркеме, 10-15 мин)

4-кадам: Окуучулар аткарган тапшырмаларын окуп беришет жана өзгөчөлөнгөн кызыктуу белгилерин, ошондой эле өздөрүнүн уккан көргөн маалыматтары болсо кошумчалап айтып беришет.

5-кадам: Андан кийин ошол маалыматтарды пайдаланып “ Биз

көлүбүздү кантип сактайбыз” деген темада эссе жазышат (10 мүнөт), убакыт бүткөндө окуп беришет. Кайсыл окуучунун көлдөрдү сактоого арналган сунуштарынын баалуу болгондугун белгилешет.

6-кадам: Мугалимдин “Ушундай салыштыруудан кийин силерде кандай сезимдер пайда болду, эмне үчүн ал көлдөр менен биз сыймыктануубуз керек””Эссе жазуудан эмнеге үйрөндүңөр?”(текст түзгөнгө, өз оюн туура чагылдырууга) деген суроолоруна жооп беришет.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Жер-суу аталыштарынын тарыхы жөнүндө маалымат жазып келүү.

№1-гиркеме:

Ысык-Көл	Соң-Көл	Сары-Челек	Чатыр-Көл

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

5-сабак : Жер-суу аталыштарынын тарбиялык мааниси

Өтүү мөөнөтү: Октябрдын 1-жумасы

Колдонулган ыкма: Текст менен иштөө, салыштыруу.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар бул темадан жер-суу аталыштары, алардын жоокердик заманга жайгашкан ордуна, көрүнүшүнө, тарыхый окуяларга байланыштуу аталыштары тууралуу түшүнүк алышат.

Тарбиялык: Жер-суу аталыштарынын түрлөрүн, алардын мааниси, максаты, тарыхый аталыш себептери жөнүндө окуп шйрөнщдён окуучулар алар менен сыймыктанып ички дщйнёсщн байгышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Жер-суу жана адам аттарынын түрлөрүн өзгөчөлүктөрүн салыштыруу, маанисин, максатын талдай билүү аркылуу таанып билүү жөндөмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, жер-суу аталыштары жана адам аттары боюнча сүрөттөр кошумча окуу куралдары, ырлар жана аларды көргөзүп угуза турган техникалык каражаттар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-25 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар берилген теманы окуп чыгышат. Аларга салыштырып өздөрүнүн өткөн сабакта берилген тапшырмага ылайык алып келген маалыматтарынын (жер-суу аттарынын тарыхы) кайсы түргө кирээрин аныкташат жана аларды окуп беришет.

М: • Жайгашкан ордуна, көрүнүшүнө, өңүнө, тарыхый келип чыгыш себебине, касиетине жараша ат берүү.

- Эл үчүн эмгек сиңирген тарыхый инсандардын, элге кадыр-баркы бар адамдардын аттарын берүү.
- Жоокерчилик заманга байланыштуу аттарын коюу.
- Жаныбарларга байланыштуу жер-суу, адам аттары.
- Сууларга көлдөргө байланыштуу ат коюу. (10-12мүн)

2-кадам: Окуучулар алып келген маалыматтарынан башка өз жерлеринин айылдарынын анда жашаган кадыр-барктуу

адамдарынын аталышы себептери жөнүндө кыскача жазып айтып беришет. Алардан башка жер-суу, адам аталыштары болсо да болот. Ал аталыштардын мааниси, максаты тууралуу өз ойлорун бөлүшөт. (5-8мүн)

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Өткөн теманы кайталоо жана кийинки темага арнап тарыхый инсандардын аттары, тааныштарыңардын аттарын жана көркөм чыгармалардагы адам аттарынын коюлуш тарыхынан жазып келүү.

Суроолор:

- Жер-суу аттарынан кандай тарбия алууга болот? Мисал келтиргиле
- Адам аттарынан кандай тарбия алса болот?

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

6-сабак : Абалкы аттарды кастарлай билели

Өтүү мөөнөтү: Октябрдын 2-жумасы

Колдонулган ыкма: Өз алдынча иштөө, текст(китеп) менен иштөө.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар жаңы төрөлгөн балага ат коюунун мааниси, максаты адамга төп келген жакшы, жарашыктуу ысымдар ошондой эле ат коюунун жоопкерчилиги жөнүндө билимдерин бышыкташат.

Тарбиялык: Жаңы төрөлгөн уул- кыздарга жакшы тилек, ой- максаттар менен коюлган аттар аларды эрдикке, тынчтыкка, эр жүрөктүүлүккө жана башка жакшы сапаттарга үндөп шыктандырат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар балага ат коюунун жол-жобосу жана жоопкерчилиги тууралуу өз түшүнүктөрүн кеңейтишет таанып билүү жөндөмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, тексттер, адам атын сүрөттөп берген кошумча окуу куралдары.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30мүн

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучуларга тапшырма:

- Бала атын карай өсөт (чоңоет).
- Атына жараша заты.
- Атыңды булгаба.
- Бирөөнүн (атаңдын, туугандарыңдын ж.б) атын булгаба.
- Атың өчпөсүн.

Бул сөздөрдүн маанисин дептерине жазып окуп беришет. (7-10мүн)

2-кадам: Силерге жаңы төрөлгөн бөбөктөрүңөргө ат коюу мүмкүнчүлүгү берилсе кандай талаптарды, өзгөчөлүктөрдү эске алуу менен тандаар элечер (5-7мүнөт)

Мисалы:

- Жакшы тилек кылуу менен
- Жакшы максат коюу менен
- Мурдагы ата-бабалардын, энелердин ж.б аттарын эске алуу

- Төрөлгөн мезгилди эске алуу (Кыштообек ж.б)
- Төрөлгөн жерин эске алуу (Жайлообек, Ботой ж.б)
- Китептеги каармандарды эске алуу
- Заманга жараша ат коюу
- Уккулуктуулугун эске алуу
- Чет элдик инсандарды эске алуу

Ушул талаптардын ар бирине мисал келтиргиле.

3-кадам Үйдөн жазып (үлгүсү берилди) келген адам аттарынын тарыхтарын окуп беришет.(10-15мүн) (Мурдагы сабакта үйгө тапшырма берилген)

4-кадам: Окуучулар “Атын сени өмүр бою коштоп жүрөт”- деген теманы окуп чыгышат да ат коюнун маанисин, максатын айтып беришет (10-15мүн)

Суроолор:

- Адамга ат коюуда кайсы талаптарга, өзгөчөлүктөргө көңүл буруу керек?
- Адамдын аты анын өзүнө таасир этерине кандай көз карашыңар бар?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Чоң-Туз жана башка темаларды окушат. Жер тарыхынан жазып келүү.

Адам аттарынын тарыхтарынын үлгүсү:

1. Бексултан Жакиев түзгөн Манас эпосунун кошмо вариантында балага ат коюу төмөнкүдөй айтылат:

Берсеңер эгер уруксаат

Мен коеюн атын деп

Думана айтты бу кепти

-Пайгамбардын сүрөтү баш жагына “ мем” келсин

Олуянын сүрөтү

Ортосунда “нүн” келсин

Арыстандын боруму

Аягына “сен” келсин

“Аа” үчөөнү кошкондо

Аты болсун “ Манас “! – деп

Алла Таала сактасын

Алас, алас, алас-деп

Бата кылды думана

2. Ашым Жакыпбек улуунун “Теңири Манас” вариантында балага

ат коюу. -Ак Балта Бакдөөлөттүн колунан баланы алып “ Теңир

жалга! Теңир колдо!” деп өзүнчө күбүрөп, анын оң алаканын ачты.

Караса бармак алдындагы бөлтөктө “ Манас” деген ат жазылуу ак мөөр басылуу экен, жонун ачып караса көк жал болчудай каралжын кырка түгү бар экен.

3. Б.Жакиев. “Санирабийга дегенди түркөйү кыргыз түк билбей Каникейи болгон соң, атын алган Каныкей”.

4. А. Жакышбек уулу.

“Теңир жалгап колго куш конгондо атын Каныкей коебуз. Кандын кызы болсо. Кандын жары болмокчу...”

5. К.Жусупов

“Чыйырды байбиче “Эми Саани бизге келин болду уруксаат бергиле, келинбизге өзүбүз ат коюп алалы. Манастын ордосунда ханыша, хан эне даражасы бар- атын Каныкей дейли” деп айткан.

6. К.Жусупов түзгөн “Манас” эпосунун кара сөз вариантында балага ат коюу. Жакып баласына жети күн той берди. Той аяктаганда, Жакып уруу башчыларын, жакындарын, акылман аксакалдарын, атайын алып калып, ар бирине тон жаап, баланы оң этегине салып, байбичесин ээрчитип ортого чыкты.

–Кагылайын агайын туугандарым! Теңирим берген уулума ат коюп бергиле, - деп тизелеп отуруп, ак тилегин сурады. Баладан чыккан нурга айбыккан журт ат тапшай апкаарып отуруп калды.Ошондо ак өргөөгө жыртык жаргак тон кийген, колуна куу таяк кармаган, белине оттук ташын байлаган, бутуна чарыгын орогон аппак сакал дубана кирип келди.

– Калайык деди ал, -Ырайым этсеңер нур баланын атын мен коюп берейин.

– Болсун! Кутуң оозунда болсун, баланын атын кой, абышка деди эл.

– Айтыш меники, сөз Теңирдики, Баланын аты Манас болсун! Улут атына жарашкан баатыр болсун! Ар балаадан калас болсун, - деди көзүндө оту бар олуязада календер колундагы асасын силкилдетиپ, -Манас, ок өтпөгөн тондуу бол! Жебе жетпеген аттуу бол! Кызыкканга кыргын сал, белсенишкен жоо болсо, белин бүктөп өчүндү ал! Кармашкан адам оңбосун, катылган аман болбосун! Жалгыз башың көк жалым, өзүңө тете кырк болсун! – деп батасын берди. Ошондо айтканың келсин, Теңирим берсин! – деп кутман эл дуу дей түштү. Чыйырды байбиче баласына ат койгон кишиге колундагы кымкап менен дилдени ырым кылып берейин десе, ак дубана көздөн кайым болду, аны сыртта жүргөндөр да көрбөптүр.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

7-сабак : Ата-Мекенге болгон кусалык

Өтүү мөөнөтү: Октябрдын 3-жумасы

Колдонулган ыкма: Акыл чабуулу ,текст менен иштөө, эссе

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар Ата-Мекенден алыстоодон кийинки ага болгон сагыныч, ата-энеңди, дос курбуларыңды, баскан-турган жериңди сагынгандагы кусалык, тууралуу окуп, бир чымчым топурактын касиетине баа беришет.

Тарбиялык: Окуучулар эли жеринен алыска чыкканда Ата-Мекенге болгон сүйүүсү, кусалыгы артып, өз мекенинин кымбаттыгын ыйыктыгын баалап жашоого шйрөншшөт.

Өнүктүрүүчүлүк: Ой жүгүртүүсүн, текст түзүү жана таанып билүүчүлүк жөндөмдөрүн, сүйлөө маданиятын, эссе жазууда өз оюн эркин чагылдыруу жөндөмүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, кошумча окуу куралдары.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30мүн

Уюштуруу: Саламдашуу,толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Акыл чабуулу өткөрүлөт. Өткөрүүнүн эрежеси: Өз оюн эркин айтуу, ар бир ой баалуу бири-бирин сындабоо. Окуучуларга “кусалык деген сөздү ким кандай түшүнөт”, - деп суроо берилет. Жооп берилип, алар доскага жазылат, окшоштору болсо чийилет. Андан кийин “Бөлөк элдин султаны болгуча, өз элиндин ултаны бол!”- деген макал дагы ушу сыяктуу аткарылат, балдар дептерине жазышат. (5-7мүн)

2-кадам: Мугалимдин сөзү:

Балдар, силер алыскы чет өлкөдө окуп же иштеп жүргөнүңөргө бир нече жыл өттү. Өзүңөрдүн эң жакын адамдарыңарды туулган жериңерди сагынып, куса болдуңар. Бир күнү үйүңөрдөн белек келди. Үйдүн тамагын сагынды го деп ойлогон ата энеңер силерге чучук, курут баш болгон үй тамактарын жибериптир. Алардын арасында бир кичинекей түйүнчөк бар экен. Силер таң калуу менен аны чечип көрсөңөр, бир чымчым топуракты берип жибериптир, мунун мааниси эмнеде деп ойлойсуңар? Бир чымчым топурактын силер үчүн кандай мааниси бар? Эмне үчүн “туулган жердин топурагы алтын” деп айтабыз?

Тапшырма: Дөптөриңерге “Бир чымчым топурак” деген тема коюп ушул суроолорго жооп берген 10 сүйлөмдөн ашпаган чакан эссе жазып окуп бергиле. (2-3 мүнөт, баасы жок же каалаган окуучулар)

3-кадам:- Демек, балдар бул бир чымчым топуракты силердин Ата-Мекениңерге, эли-жериңерге болгон кусалыгыңар бир аз болсо да таркасын деп салып жиберешкен турбайбы,- деп мугалим сабакты улантат.

4-кадам: Калган убакытта берилген темаларды окуп, өз айылдарын элестетип ага салыштыра айтып беришет.

Суроолор:

- Ата-Мекендин кадырын билүү дегенди ким кандай түшүнөт, кайсы учурда кадыры билинет?
- Чет өлкөлөрдүн биринде жакшы турмушта жашаган адам куса болушу мүмкүнбү, эмне үчүн?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Өзүңдүн туулган жериң жөнүндө маалыматтарды, сүрөттөрдү жыйнап келүү.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

8-сабак : “Ата-журтум ыйык турагым”

Өтүү мөөнөтү: Октябрдын 4-жумасы.

Колдонулган ыкма: Дилбаян, жалпы талкуулоо.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бул темада окуучулар өз ата-журту болгон туулган жери, анын тарыхы, кооз жерлери, агын суулары, жашаган эли ж.б өзгөчөлүктөрү жөнүндө түшүнүгүн кеңейтишет.

Тарбиялык: Өзүнүн туулуп өскөн жери жөнүндө жазып баяндап берүү аркылуу өз ата-журтун, эли-жерин ыйык тутууга, сүйүүгө, аны баалап жашоого тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Өз эли-жери жөнүндө маалымат жыйнап жазууда ой жүгүртүүсүн, маалыматтарды системалаштыруу жөндөмүн, таанып билүүчүлүк сезимдерин, сөз байлыгын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, кошумча окуу куралы, туулган жериндин сүрөттөрү.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30мүн

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалимдин сөзү:

Балдар, Ата-журтту ким кандай түшүнөт жана ал биз үчүн эмнеге ыйык деп эсептелет? Балдар кол көтөрүп жооп берип, алар доскага жазылат.

2-кадам: Окуучулар ар бири өз туулган жери тууралуу кыскача баяндаган дил баян жазышат (үйгө тапшырма берилген). Анда жайгашкан жери, тарыхы, жашаган эли, кооз жерлери, суулары ж.б камтылышы керек. Ата-журт жөнүндө ой- толгоо деген теманы окуп чыгып анын үлгүсүндө жазуу сунушталат. (10-15мүн)

3-кадам: Берилген убакыт бүткөндө жазып үлгүргөн дилбаянын окуп беришет.”Эмне үчүн Ата-журтум ыйык турагым деп айтабыз?”- деген суроону талкуулашат. Окуучулардын суроолоруна жооп беришет. Туулган жеринин сүрөттөрү болсо көрсөтсө болот

Суроолор:

- Өз туулган жериң тууралуу ой жүгүрткөндө өзүңөрдө кандай сезим пайда болду?
- Өзгөчөлөнгөн жери, жаратылышы ж.б болсо айтып бергиле.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

II-чейрек: Адамдагы асыл сапаттар

10-сабак: Көп угуп, аз сүйлө, ойчул бол

Өтүү мөөнөтү: Ноябрьдын 2-жумасы.

Колдонулган усул: Китеп менен иштөө, класта жалпы талкуулоо.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар көптү көргөн адамдарды көп угуп, аз сүйлөө, ойчул болуу жана алардын мааниси менен натыйжасы жөнүндө окуп талкуу жүргүзүү аркылуу билимге, бигичтикке, көндүмдөргө ээ болушат.

Тарбиялоочулук максаты: Өздөрүнөн улууларды жана турмуштук тажрыйбасы бай адамдарды көп угуп көңүлгө түйүүгө, аз сүйлөсө да саз сүйлөөгө, уккан көргөндөрүн акылга салып баамдай билген ойчул болууга, акыл-эстүүлүккө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк максаты: Окуучулар бул темадагы айтылган баалуу кеңештерди эске тутуу, аларды күнүмдүк турмушта кеңири пайдалануу, таанып- билүү жөндөмүн, сүйлөө маданиятын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, кошумча адабияттар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучуларга

- Эмне үчүн көп угуубуз керек?
- Аз сүйлөсөң да саз сүйлө
- Эмне үчүн кандай максатта ойчул болуубуз керек, деген суроолор берилип жооптору доскага жазылат. (3-5мүн)

2-кадам: Окуучулар биринчи кичи теманы окуп, улуулардын накыл сөздөрүн көп угуунун маанисин, максатын, эмне үчүн улууларды угуубуз керек экендигин ойлонуп айтып беришет.

• Карынын кебин капка сал.

• “Көп жашаган эмес көптү көргөн адам билет” деген макалдарды талкуулап маанисин айтып беришет. Азыркы мезгилдеги көптү көргөн, көптү билген адамдар кимдер экендигин такташат.(5-7мүн)

3-кадам: Аз сүйлөөнүн мааниси, максаты эмнеде жана аз сүйлөөнүн демилгесиз унчукпай өз алдынча жүрө берүүдөн кандай айырмасы бар деген суроону талкуулап жооп беришет.(3-5мүн)

Мугалим көбүрөөк окуучулардан сурап, сөзгө тартууга аракеттенет. **4-кадам:** Балдарга “Ойчул болуу дегенде сөз эмне жөнүндө болуп жатат жана анда силер эмне жөнүндө ойлоносунар?” деген суроо берилет. Алардын жообу доскага жазылат. Ойчул болуунун мааниси, максаты өздөрүнүн бул жөнүндөгү кошумча ой пикири жөнүндө айтып берүүсүн сурап талкуу жүрөт. (5-7мүн)

Тема: Ойчул бол

Уккан сөзүндү, алган билиминди акылга, салып калча. Анын туура же туура эместигин такта. Канчалык пайдалуу же пайдасыздыгын аныкта. Ал үчүн ой-жүгүртүү, салыштыруу, жыйынтык чыгаруу, тыянакка келүү зарыл. Ойчулдуктун мааниси мына ушунда.

5-кадам: Мугалим балдарга “Ойчул бол” (А.Кармышаков 22-бет) деген чакан теманы окуп чыгууну сунуш кылат да, ойчул болуунун мааниси, максаты өздөрүнүн бул жөнүндөгү кошумча ой пикири жөнүндө айтып берүүсүн сурап талкуу жүрөт. (5-7мүнөт)

Тема: Ойчул бол. Уккан сөздү...

6-кадам: Мугалим ушул талкууну улап, өз ой пикирин кошумчалайт.

Мугалимдин сөзү: (окуп берет)

-Балдар, “ойчул” деген сөз өткөн кылымдардан бери эле кеңири пайдаланылып келген. Масален: “ойчул илимпоз”, “ойчул окумуштуу” деген ж.б сөздөрдү алсак болот. Алардын катарына Борбордук Азиянын сыймыгы болгон ойчул, илимпоз окумуштуу Абу Наср Караби (870-950) (коом жана коомдун түзүлүшү жөнүндө эмгектерди жазган), ойчул окумуштуу Абу Райхан Беруни (970-1048 жж геодезия, хронология, минерология, Индия Масуд Канону аттуу эмгектери бар) улуу ойчул дарыгер Ибн Сина (980-1037) жана алардын эмгектерине таасирленген улуу ойчул Жусуп Баласагынды кирет. Ошондой эле элибиздин улуу жазуучусу жана улуу ойчулу Чыңгыз Айтматовдун, Арстанбек, Калыгул ж.б аттарын сыймык менен атайбыз. Ошентип, балдар өзүнөр угуп тургандай, “ойчул” деген жөнөкөй сөз эмес. Ал улуу инсандарга карата айтылуучу улуу сөз даража, наам деп түүшүнөк болот.

Рефлексиялык суроолор:

- Кандай адам көп угуп аз сүйлөйт деп ойлойсунар?
- Эмне үчүн ойчул болушубуз керек, анын күнүмдүк турмушта кандай орду бар?
- Көп угуп аз сүйлөгөн адам менен аз сүйлөгөн сөзгө сараң адамдын кандай айырмачылыктары бар?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

11-Сабак :Эмгекчил, мээнеткеч, сарамжал адамдар коомдун түркүгү.

Өтүү мөөнөтү: Ноябрьдын 3-жумасы.

Колдонулган усул: Китеп менен иштөө,класста жалпы талкуулоо.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар бул сабакта адамдардын жакшы сапаттары туурасында окуп, талкууларды жүргүзүү аркылуу, максаттуу эмгек, мээнет деген эмне, сарамжалдуулук эмне үчүн керек деген суроолорго жооп алышат жана билимге билгичтиктерге ээ болушат.

Тарбиялоочулук максаты: Окуучулар эмгекчилдиктин, сарамжалдуулуктун коомго, үй бүлөгө тийгизген пайдасы жөнүндө окуп эмгекчил сарамжалдуу болуп өсүүгө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуп маалымат алуу, талкуулоо учурунда окуучулар ой жүгүртүүсүн, билимин, таанып билүүчүлүк жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүшөт. Сабакка болгон кызыгууларын, сүйлөө маданиятын өстүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби,эмгек, сарамжалдуулук туурасындагы кошумча адабияттар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу,толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга эмгекчил, сарамжал адамдар кимдер, аларды эмне үчүн коомдун түркүгү деп атайбыз деген суроо берет. (3-5мүн)

2-кадам: Окуучулар жөндөм, шык, таланттын пайда болушу жөнүндө окуп, алардын мааниси, максаты туурасында өз ойлорун, кошумчаларын айтып талкуулашат. (А.Кармышаков 23-25-бет)

3-кадам: Максаттуу эмгектин мааниси, анын жаралышы максатсыз, пайдасыз эмгек кантип жараларын окуп чыгышып салыштырып айтып беришет. Максаттуу жана максатсыз эмгекке мисал келтиришет. Эмгек-эмгекчилдик жөнүндө окуп маанисин айтып беришет.(7-10мүн)

4-кадам:” Мээнет жана мээнеткечтик, эмне үчүн мээнеттенип иштешибиз керек, өз мээнетин жана бирөөнүн мээнетин кантип баалоо керек, ошондой эле сарамжалдуулук эмне үчүн керек экендигине”, “өзүң эмгекчил, сарамжалсынбы?”, деген суроого

окуп, жооп беришет жана ага турмуштук мисал келтиришет. Сарамжал баланын ырын көркөм окушуп сарамжалдык жөнүндө үйрөнүшөт.

5-кадам: Таблицаны чийип, суроолорго жооп беришет:

Эмгекчилдик	
Сарамжалдык	Ысырап кылба убал болот, кесир болот.
Үй-бүлөдөгү сарамжалдык	
Мамлекеттеги сарамжалдык	

6-кадам: “Акындын өмүрүнөн бир үзүм”-темасын жана акындын ырларын көркөм окуп, маанисин талкуулашат.

Рефлексиялык суроолор:

- Өзүңөргө кандай жөндөм, шык, талант бар экендигин ойлонуп айтып бергиле.
- Өзүңөрдүн эмгекчил экендигинерди далилдеген бир күндүк режим түзгүлө. Мисалы саат 8:00 - 10:00 сабак окуу 10:00 -11:00 үйгө жардам берүү ж.б
- Силердин үйүңөрдө ким сарамжал, аны эмне үчүн сарамжал деп ойлойсуң?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

12-сабак: Кичипейилдик, жапакечтик, жөнөкөйлүк

Өтүү мөөнөтү: Ноябрьдын 4-жумасы

Колдонулган усул: Китеп менен иштөө, тыным менен окуу.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар адамдын кичи пейилдик сапаты, жапакеч балдар кыздар жана адамдагы жөнөкөйлүк жөнүндө окуп талкуу жүргүзүшүп, жакшы сапаттар жөнүндөгү түшүнүктөрүн кеңейтишет.

Тарбиялоочулук максаты: Берилген теманы көңүл коюп окуп, анын мааниси, максаты жөнүндө түшүнүк алуу менен кичипейилдик, жапакечтик, жөнөкөйлүк сапаттарына ыңгайлануу.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар өздөрүндөгү адамдык жакшы сапаттарын, ой жүгүртүү, таанып билүү, жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, кошумча адабияттар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-25 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучулардан китептерин жаап коюп, кичипейил жана жөнөкөйлүктү ким кандай түшүнөт деген суроолорго жооп берүүсүн өтүнөт. Окуучулар жооп бергенден кийин китептерин ачып, кичипейилдик менен жөнөкөйлүктүн аныктамасын окушат. (5-7 мүнөт)

2-кадам: Биринчи катардагы парталарда отурган окуучулар “кичипейилдикти”, экинчи катарда отургандар “жапакечтикти”, үчүнчү катардагылар “жөнөкөйлүктү” окуп чыгышат. Алар кичипейилдик, жапакечтик, жөнөкөйлүк, кандай болоорун, алардын маанисин, максатын жакшылап түшүнгөндөн кийин, ар бир партидан каалоочулар же журнал боюнча окуучулар башкаларга түшүндүрүп айтып беришет

3-кадам: Балдарды отурган ордунда эки тарапка бөлүп, бир жагы “кичипейилдик”, экинчи жагы “жөнөкөйлүк” сапаттарын жазышып, окуп беришет. (3-5 мүн)

Андан кийин ар бир катар өз темаларында эссе жазышат. (15-20 мүн)

4-кадам: Убакытка жараша жазып бүткөндөр окуп беришет.

Суруолор:

• Адамдагы кичипейилдик, жапакечтик, жөнөкөйлүк сапаттарынын маанисин, максатын аныктагыла.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

2-вариант:

Окуучулар берилген теманы тынымга бөлүп окушат. Маселен:

1-тыным: “кичипейилдик” жөнүндө окуп талкуулашат.

2-тыным: “жапакечтик” жөнүндө окуп талкуулап мисал

келтиришет. 3-тыным: “жөнөкөйлүк” ушундай эле жолдор менен аткарылат.

3-вариант

Сабактын планы

Түзгөн: Саалаев Өскөн

6-класс

12-сабак : Кичипейилдик, жапакечтик, жөнөкөйлүк, адамгерчилик

Өтүү мөөнөтү: Ноябрьдын төртүнчү жумасы

Колдонулган усул: Ротация, чакан топтордо иштөө

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар адамдагы жакшы сапаттар тууралуу түшүнүктөрүн кеңейтишет жана алардын өзгөчөлүктөрүн ажыратып билишет.

Тарбиялык: Адамдагы жакшы сапаттарга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Чакан топторго бөлүнүп иштөө, өз ара уюшкандыкта иштөө көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Ватмандар, маркерлер

Сабактын жүрүшү:

1-кадам: Окуучулар 4 мезгилдин аттарын атоо менен 4 чакан топторго бөлүнүшөт. (1мүн)

2-кадам: Мугалим адамдагы кандай сапаттарды билесиңер?, деген суроо берип. Окуучулар дептерине жазып жооп беришет (2-3мүн).

3-кадам: Кол көтөрүп, жазгандарын окуп беришет (ар бир топтон бирден окуучу) (3-4 мүн).

4-кадам: Ар бир топко темалар жазылган ватман жана маркерлер таратылат.

М: 1-топ- Кичипейилдик

2-топ: Жапакечтик

3-топ: Жөнөкөйлүк

4-топ: Адамгерчилик (бул тапшырманы мен кошумчаладым).

Ар бир топ өз ара кеңешип, суруолорго бир нече жооп жазышат (2-3мүн). (Бир ватман экиге бөлүнөт).

5-кадам: Берилген убакыт бүткөндө. “Ротация” деген команда болуп, сааттын жебеси боюнча ватмандарды башка топторго которушат. Алар дагы өз билгендерин кошумчалап

жазышат. Ошентип, ватмандары өздөрүнө кайтып келгиче иш улана берет. (Жазгандары бири-бирин кайталабоо керек).

6-кадам: Ар бир топтон 1-2 окуучу ватмандарда жазгандарын окуп беришет. (презентациялайт)(1мүн)

7-кадам: Окуучуларга тема боюнча текст таратылып, аларды окуп чыгышат жана берилген суроолорго жооп беришет. (3-4мүн).

8-кадам: Ватмандын экинчи бөлүгү таратылып, аларга окуган маалыматтарын кыскача жазышат (2-3мүн).

9-кадам: Берилген убакыт бүткөндө презентация жасашат жана окуучулардын берген суроолоруна жооп беришет..(2-мүн)

Рефлексия: Бүгүнкү сабактын силер үчүн эң маанилүү жерин айтып бергиле

Кошумча тапшырма: Төмөнкү таблицаны чийип, суроолорго жооп беришет:

Адамгерчилик

Адамдардын күндөлүк өз ара мамилелерине ылайык гуманизм принцибин туюндуруучу моралдык сапат. Бул сапаттар- ак пейилдик, адамдарды урматтоочулук, боорукердик, ишеним көрсөтүү, кең пейилдик, башкалардын кызыкчылыгы үчүн курмандыкка чейин баруучулук, жөнөкөйлүк. чынчылдык, ак ниеттүүлүктү камтыйт.

Адамгерчилик коомдун мамилелердин мүнөзүнө жараша адамдарда калыптанып, алардын практикалык өз ара мамилелеринен көрүнөт.

Адамгерчилик	
Кичипейилдик	
Жөнөкөйлүк	
Элпектик	

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

13-Сабак:Сынды туура кабылдоо, кемчиликти моюнга алуу, кечиримдүү болуу

Өтүү мөөнөтү: Ноябрьдын 5-жумасы

Колдонулган усул: Китеп менен иштөө, класста жалпы талкуулоо, эссе жазуу, Т схемасы .

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар айтылган сын пикирлер аларды туура кабыл алуу, ашыкча мактангыч, анын зыяндуулугу, кемчиликти моюнга алуу жана кечиримдүү болуу туурасында окуп, өз билимдерин бышыкташат.

Тарбиялоочулук максаты: Сынды туура кабыл алуу кетирген кемчиликти жооп кечиримдүү болуу, өзүн-өзү сындай билүү, ошондой эле сын айтуу маданиятын өздөштүрүшөт.

Өнүктүрүүчүлүк: Сын пикирди туура кабыл алуу, кечиримдүү болуу сапаттарын, ошондой эле оң-терс сапаттарды салыштыра билүү көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга суроо берет:

- Сын пикир деген сөздү ким кандай түшүнөт жана эмне үчүн бири-бирибизди сындайбыз?

Окуучулар суроого жооп берип, алар доскага жазылат.

- Бир саамга өзүнөр жөнүндө ойлонуп, өзүнөрдүн оң-терс сапаттарыңарды дептердин барагын экиге бөлүп жазгыла. (№1 тиркеме)

Окуучулар жазып, кезектешип айта башташат. Мисалы: “Мен тартынчаакмын”, “мен шашып сүйлөйм”, “мен эсепти чыгарганды жакшы түшүнбөйм”. (3-5 мүн) Мугалим аларга “Өзүн-өзү сындoo оной бекен, өзүнөрдү кандай сездиңер деген?” суроо берет.

Окуучулар жооп беришет .

2-кадам: Окуучуларга төмөнкүдөй суроолор берилет.

- Сындын кандай түрлөрү бар (же кимдерди, эмнелерди сындайбыз)?

Болжолдуу жооптор: Негизинен адамдын жакшы, начар сапаттарын сындайбыз. М:

• Адептүүлүгүн, ыймандуулугун, сырткы келбетин, мүнөзүн, кийген кийимин ж.б. сындайбыз?

Окуучуларга бул суроолор берилет:

- “Сынчынын сынар өтүгү майрык”
- “Бышкан аштын сынчысы көп”
- Эмне үчүн бирөөлөрдү сындайбыз?
- Эмне үчүн өзүбүздү сындайбыз?
- Сынды ким кандай кабыл алат?(же анын натыйжасы)

№1- тиркеме : Т схемасы

Оң сапаттары	Терс сапаттары

3-кадам: Окуучулар “Сынды туура кабыл ал” жана “Туура айтылган сын-кемчиликти дарылайт” деген кичи темаларды окуп, (А.Кармышаков 29-30-бет же ушул темалар боюнча) чакан эссе жазышат. Мында окуучулар өздөрүнө карата айтылган сын пикирлер, аны туура кабыл алып, ал кемчиликтерин жойгондугу жөнүндө болгон окуяны же оюнан чыгарып болсо да жазуулары керек. Ошондой эле адамга туура айтылган сын пикирлердин пайдалуу жактарын, тескерисинче туура эмес айтылган сын пикирлер, алардын зыяндуулугун далилдеген мисалдарды келтирип жазышарын мугалим окуучуларга түшүндүрөт. (8-10 мүн)

4-кадам: Берилген убакыт бүткөндө, окуучулар жазган эсселерин окуп беришет (2-3 мүн)

5-кадам: Андан кийин (убакытка жараша 5-7 окуучу)

“Кемчилигинди моюнга алып, кечиримдүү бол” деген кичи теманы көңүл коюп окуп чыгышат да баасы жок окуучулар айтып беришет. Сенин кемчилигиң жөнүндө бирөөлөр айтты беле, аны кандай кабыл алдың жана андан кандай жыйынтык чыгардың, анын пайдасы тийдиби? деген суроолорго аргументтерди келтирүү менен жооп беришет. Темадагы макал, учкул сөздөрдүн жандырмагын түшүндүрүп, ошондой эле кечиримдүү болуу- бул айкөлдүк, адамкерчилик экендигин турмуштук мисалдар менен далилдеп жазышат.

Суроолор:

- Сындоо дайыма эле пайдалуу боло береби, далилдегиле.
- Өзүн өзү сындай билүүнүн кандай жакшы жактарын билесинер?
- Эмне үчүн көп адамдар өз кемчиликтерин моюндарына алгысы келбейт?
- Эмне үчүн кечиримдүү болушубуз керек?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

14-Сабак: Сөз көтөрүмдүү, жайдары, кең пейил болуу

Өтүү мөөнөтү: Декабрдын 1-жумасы

Колдонулган усул: Түгөйү менен иштөө, салыштыруу, Т схемасы.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар берилген темадан сөз көтөрүмдүүлүктүн мааниси, адамдардагы жайдары мүнөз, кең пейилдик сапаттары туурасында өз билимдерин калыптандырышат.

Тарбиялоочулук максаты: Окуучулар улууларды угуп, алардан үлгү алуу, сөз көтөрүмдүү болуу, бирөөгө жамандыгы жок жайдары мүнөз, кең пейилдик сапаттарына ээ болушат.

Өнүктүрүүчүлүк: Улуулардын кеңешин угуу, жайдары, кеңпейилдик өндүү адамдагы жакшы сапаттарын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга бүгүнкү тема менен өткөн сабактагы теманы салыштырып айтып бергиле деп кайрылат. М: Кандай адам сөз көтөрүмдүү боло алат? Алар “сынды туура кабыл алган адам сөз көтөрүмдүү болот” ж.б деп жооп беришет. Алар дептерин үчкө бөлүп сызып, түгөйү менен бирге адамдын сөз көтөрүмдүүлүк, жайдары мүнөз, кең пейилдик сыяктуу жакшы сапаттарынын маанисин салыштыра, чагылдырып жазышат. (10-12мүн) (№1-тиркеме)

2-кадам: Убакыт бүткөндө окуучулар жазган иштерин кезектешип же баасы жоктор окуп айтып беришет. Бири-бирин толуктап турушат. (2-3мүн)

3-кадам: Окуучулар ушул “сөз көтөрүмдүүлүк”, “жайдары”, “кең пейил” деген сапаттардын терс сапаттарын таап далилдеп, мисал келтирип, айтып беришет. (5-10мүн)

М: Үчөөнү салыштыруу

1. Сөз көтөрүмдүүлүк –сөз көтөрө албайт, чычалайт.

2. Кең пейил-ичи тар

3. Жайдары мүнөз –кабагы бүркөө, түнт.

4-кадам: Мугалим бул үч сапаттардын аныктамасын окуп айтып берет. (31-32-33 бет)

5-кадам: Окуучулар Имам Али Хусейин менен болгон окуяны жана “жаман кошуна” деген теманы окуп, айтып беришет, талкуулашат.

№1-тиркеме

Сөз көтөрүмдүүлүк	Жайдары мүнөз	Кең пейилдик

Суроолор:

- Улуулардын турмуштук тажрыйбасы бизге эмне үчүн керек?
- Адам сөз көтөрүмдүү болуу үчүн кандай сапаттарга ээ болушу керек.
- Жайдары мүнөз, кең пейил адамдардан кимдерди билесиңер жана аларды эмне үчүн ушундай деп ойлойсуң?
- Жайдары мүнөз, кең пейил классташтарың барбы?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

15-сабак: Сылык, сыйчыл мүнөз адамдын ажарын ачат

Өтүү мөөнөтү: Декабрьдын 2-жумасы

Колдонулган усул: Акыл чабуулу, имитация, текст менен иштөө.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар адамдарга сылыктык менен мамиле кылуу, сыйчыл болуу керек экендигин жана бул эки сапат адамдын эң баалуу мүнөзү экендиги тууралуу билишет.

Тарбиялоочулук максаты: Окуучулар сылык, сыйчыл мүнөзгө ээ болуу аркылуу башкаларга сылыктык, сыйчылдык менен мамиле кылышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар башкаларга карата болгон сылык, сыйчыл мамилесин өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, кошумча адабияттар ж.б

Сабактын жүрүшү: Эки вариантты тең иштөө сунушталат.

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: “Сылык, сыйчыл мүнөзгө ээ болуу үчүн адам кандай сапаттарга ээ болушу керек?” деген суроого жооп берилип доскага жазылат. Акыл чабуулу өткөрүлөт. (экөө эки бөлөк)

Мисалы:

Сылыктык:	Сыйчылык:
<ul style="list-style-type: none"> • адептүүлүк • ийкемдүүлүк • сыпаалык • кичипейилдик • ачык маанай • маданияттуулук • жумшак мамиле • сиз деп сүйлөө ж.б • адамгерчилик 	<ul style="list-style-type: none"> • улууларды сыйлоо • кичүүлөрдү ызаттоо • мейманды жакшы кабыл алуу • сылык сүйлөө • ийкемдүүлүк • меймандостук • мээримдүүлүк • урматтоо • жакшы мамиле

2-кадам: Окуучулар экиге бөлүнүп, бир бөлүгү доскага жазылган сылыктык сапаттарын, экинчи бөлүгү сыйчыл сапаттарын пайдаланып он сүйлөмдөн кем эмес чакан окуяны баяндаган эссе жазышат. Мисалы: үйүндө мейман тоскондо ата-энеңер, бир туугандарыңардын ортосунда, мектепте классташыңар менен

болгон же болбосо көчөдөгү, маданий жайлардагы ж.б жерлердеги сылыктык, сыйчылдык мамилелер туурасында жазышат. (7-20 мүн)

3-кадам: Бөлүнгөн убакыт бүткөндө, эки тарап кезектешип жазгандарын окуп беришет (2-3мүн).

4-кадам: Беоилген темаларды окуп, сылыктык менен оройлуктун адамдын турмушундагы орду, тийгизген таасирин жана акылдуу дыйкандын акылдуулугун далилдеген мисалдарды келтирип талкуулашат.

Суруолор:

- Эмне үчүн биз сылык болушубуз керек?
- Сылык болуу үчүн кандай сапаттарга ээ болушубуз керек?
- “Ашың болбосо да, кашың болсун” деген макалдын маанисин айтып бергиле.
- Сыйчылдык деп эмнени айтабыз?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

2 вариант:

1-кадам: Окуучулар теманы окуп чыгышат. (5-7мүн)

2-кадам: Эки окуучу ордунан туруп, бирөө сылык мамилеге экинчиси орой мамилеге мисал келтиришет. Мисалы: Биринчи окуучу суроо берет. Суроо:-

Сиз бүгүн сабакка даярданып келдиңизби? Экинчи окуучу жооп берет. Жооп:- Сенин кандай ишиң бар. Окуучулар орундарына отурат. (2-3мүн)

3-кадам: Башка эки окуучу ордунан туруп бирөө суроо берет: Суроо:- Сиз бүгүн үйдөн апаңызга жардам бердиңизби? Жооп:- Анын сага эмне кереги бар? Бул окуучулар дагы ордуна отурат. (2-3мүн)

4-кадам: Башка эки окуучу ордунан туруп бирөө суроо берип, экинчиси жооп берет. Суроо:- Сиз парталарды качан жууйсуз? Жооп:- Эмне, мага эле керек бекен, жуугула өзүңөр! (2-3мүн) Ушундай жол менен убакытка жараш улантса болот.

Рефлексиялык суроолор:

- Бул тапшырманы эмне үчүн аткардык.
- Түгөйүнө сылыктык менен кайрылуу жеңил болдубу, эмне үчүн?
- Берилген суроого орой олдоксон жооп берүү кыйын болдубу, өзүңдү кандай сездидиң?
- Берген суроодо орой жооп алганда өзүңдү кандай сездидиң? ж.б Балдар, орой жооп берүү дагы, орой жооп алуу дагы адамды начар абалга калтыраарын уктук. Ошондуктан, бири-бирибизге дайыма сылык, сыйчылдык менен мамиле кылышыбыз керек деп мугалим эскертет.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

16-сабак: Балдардагы кемчиликтерди оңдоонун жолдору

Өтүү мөөнөтү: Декабрдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Акыл чабуулу, түгөйү менен иштөө.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бир класстагы эки тентек окуучу, мугалимдин аларды тарбиялоого болгон иш аракети жөнүндө окуп түшүнүк алышат. Мугалим менен окуучулардын ортосундагы кызматташтык калыптанат.

Тарбиялоочулук максаты: Балдар эки тентек окуучунун жаман жоруктары аркылуу өздөрүнө сабак алышат. Сабак берген мугалимдерин, өз классташтарын сыйлап урматтоого тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар бул теманы окууда, текст менен иштөө, өз алдынча ой жүгүртүү, жакшы-жаман сапаттарды ажырата билүү көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: “Акыл чабуулу” усулу пайдаланылат. “Балдар, тентек окуучулар кандай начар сапаттарга ээ болушат?” деген суроого дептерине жооп жазышат. Мисалы: Сабакка көп кечигет, сабакта сүйлөшүп отурат, классташтарын сыйлабайт, жалган сөздөрдү сүйлөйт, мугалимди тоготпойт, үй тапшырмасын аткарбайт, ата-энесин укпайт, коомдук жайларда өзүн маданияттуу алып жүрө албайт, тартипсиз, сабактан качышат ж.б (3-5 мүнөт)

2-кадам: Берилген убакыт бүткөндө жазгандарын жанындагы окуучу менен талкуулап салыштырып бири-биринен толуктап жазышат. (2-3 мүн)

3-кадам: Жазгандарын окуп айтып беришет. Алар кыскача доскага жазылат. (3-5 мүн)

4-кадам: Окуучулар теманы окуп чыгып “Мен киммин?” деген суроого жооп беришет. Анда өздөрүндө кандай кемчиликтер бар экендигин ойлонушат.

Ал үчүн 1-кадамда көрсөтүлгөн начар сапаттардын өздөрүндө бар же жок экендигин талдап билүүгө аркеттенишет. Ал сапаттарды

дептерине жазышып, аларды кантип жоюунун жолдорун окуучуларга айтып беришет. (10-мүнөт)

Суроолор:

- Мугалим эмне үчүн окуучуларга “Мен киммин?” деген суроого жооп жаздырды.
- Балдардын кемчиликтерин жоюунун башка жолдору бар беле, сунушуңарды айткыла.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

2-вариант:

1-кадам: Окуучулар дептерине адамдагы начар сапаттарды жазышат. (3-5мүн)

2-кадам: Андан кийин жанындагы окуучу менен салыштырып, бири-бирин толуктап жазышат (2-3мүн)

3-кадам: Каалаган окуучулар же мугалимдин сунушу менен жазгандарын окуп беришет. Калган окуучулар көңүл коюп угуп, өз дептерине толуктап жазышат.

4-кадам: Окуучулар аларды окуп, өзүндө бар деп эсептеген начар сапаттардын тушуна белги коюп чыгышат. (3-5мүн)

5-кадам: Мугалим “Балдар, биздин темабыз “Келгиле, кемчилигибизди оңдойлу!” деп аталгандыктан, өзүңөр белгилеген кемчилигинерди кантип оңдооруңарды ойлонуп, 2-3 сүйлөм менен жазып чыгып, окуп бергиле” деген тапшырма берилет. Жазып бүткөн окуучулар окуп беришет.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

Тема: Өткөн темаларды кайталоо

Өтүү мөөнөтү: Декабрьдин 4-жумасы

Колдонулган усул: Коллективде иштөө, талкуу жүргүзүү.

Сабактын максаттары: Өткөн сабактарды кайталоо аркылуу чейрек ичинде алган билимдерин бышыкташат жана системалаштырышат, ой жүгүртүүсүн жана тапкычтык жөндөмдөрүн өнүктүрүшөт, окуучулардын интеллектуалдык деңгээли жогорулайт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, суроолор жазылган карточкалар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: -35мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

Эскертүү: Мугалим өткөн темалар боюнча жана ал теманын аягындагы суроолордун маанилүүлөрүн пайдаланып карточкаларга суроолорду жазып даярдап коет. Окуучулар өткөн темаларды кайталап келишет

1-кадам: Окуучулар тегерек тартып турушат, же орундарында отурса деле болот. Алардын бирөө алып баруучу болуп дайындалат. Окуучулардын берген жоопторуна баа берүү үчүн эксперттик топ түзүлөт. (3-5мүн)

2-кадам: Алып баруучу, суроолор жазылган карточкалар салынган коробканы алып, сааттын жебеси боюнча айланып окуучуларга кезек менен таратат же партадан-партага өтүп кыдырат. Карточканы алган окуучу андагы суроону окуп, дароо жооп берүүсү керек, эгерде жооп бере албаса алып баруучу ал суроону өзүнө алып бүтүндөй класска жарыялайт. Анын суроосуна билген окуучу кол көтөрүп жооп берет. Алып баруучу кийинки окуучуга өтөт. Ал карточканы алып суроону окуп жооп берет. Ар бир жооптон кийин ал окуучулардан "Кошумча толуктоолор барбы?" деп сурап турат. Ушундай жол менен коллективде иштөө улуна берет. (10-15мүн)

3-кадам: Бөлүнгөн убакыт бүткөндө же суроолор жазылган карточкалар түгөнгөндө коллективде иштөө токтотулат.

4-кадам: Мугалим эксперттик топ менен кеңешип кайсы окуучунун жооптору туура, аргументтүү болгондугун аныктап баа коюшат. Калган убакытта жооп бере албаган окуучуларга кошумча суроолор берилип билими бааланат.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

Ш-чейрек: Адамдагы жосунсуз жоруктар

17-сабак: Кек жана кекчилдик

Өтүү мөөнөтү: Январдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Класста жалпы талкуу, эссе жазуу.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар адамдагы кек жана кекчилдик сапаттары, өз кемчилдигин моюнга алуу же албоо, жөнүндө окуп алар туурасында билген маалыматтарын бышыкташат.

Тарбиялык: Адамдын кемчиликтеринин бири болгон кек жана кекчилдик сапаттары, анын терс жактарын ажыратып билүү менен аларды жоюуга аракеттенишет.

Өнүктүрүүчүлүк: Талкуу жүргүзүү, эссе жазуу учурунда окуучулар өз оюн эркин чагылдырып жазуу, талкууга активдүү катышуу, жөндөмдөрүн сүйлөө маданиятын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучулардын китебин жаап коюп, “кек” жана “кекчилдикти” ким кандай түшүнөөрүн сурайт. Окуучулар кол көтөрүп жооп берип, алар доскага жазылат. (3-5 мүнөт)

2-кадам: Окуучулар китебин ачып берилген теманы акырына чейин көңүл коюп окуп чыгышат. (5-7 мүн)

3-кадам: Окуучулар доскадагы жазууларды жана китептен окуган кек жана кекчилдик жөнүндө маалыматтарын пайдаланып “Кекчил болбой кечиримдүү бололу!” деген темада эссе жазышат. Анда кекчилдик жана андан арылуунун жолдору, кантип кечиримдүү болуу керек экендигин жазышат. Айкөлдүк, кең пейилдик туурасындагы чыгармалардан, турмуштагы мисалдардан пайдаланышса болот. (10-12 мүн)

4-кадам: Бөлүнгөн убакыт бүткөндө окуучулар журнал боюнча, баасы аз же каалаган окуучулар кол көтөрүп жазгандарын окуп беришет. (2-3 мүн)

5-кадам: Балдар, “Снайпер” деген теманы окуп, ар бир тынымды талкуулап чыгышат.

Суроолор жана тапшырма:

- Кекчил адамдын кандай өзгөчөлүктөрү бар?

- Жамандыкка-жамандык менен жооп берүүнүн жакшы же жаман экендигин далилдеген аргументтерди келтиргиле.
- Кекчилдиктин арты эмне менен бүтөөрүн ойлонуп айтып бергиле.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

18-сабак: Өзүмчүлдүк жана кайдыгерлик

Өтүү мөөнөтү: Январдын 4-жумасы

Колдонулган усул: Акыл чабуулу, жеке жана түгөйү менен жалпы класста иштөө.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Тилебектин атасына кылган мамилеси жөнүндө окуп, талкуулоо менен окуучулар өзүмчүлдүк жана кайдыгерликтин адамдагы начар сапаттар экендигин ажырата билишет.

Тарбиялык: Адамдагы өзүмчүлдүк, кайдыгерлик сапаттары жана алар эмне үчүн начар сапаттар экендиги туурасында окуп билген окуучулар адамдагы жакшы сапаттарга ээ болушат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар өз алдынча жана түгөйү менен иштөө, эркин ой жүгүртүү аларды аргументтүү түрдө окуучуларга айтып берүү жөндөмдөрүн, сүйлөө маданиятын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 35-40 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Класстагы окуучулар экиге бөлүнөт. Мугалим 1-бөлүмгө “Өзүмчүлдүк деген эмне?”, 2-бөлүмгө “Кайдыгерлик деген эмне?” – деген суроого акыл чабуулу усулун пайдалануу аркылуу жооп беришээрин эскертет да анын эрежелери менен тааныштырат.

Мисалы: Өз оюн эркин айтуу, ар бир айтылган ойлор жана идеялар баалуу, талкуу учурунда сын айтылып, баа берилбейт ж.б

2-кадам: Өз алдынча иштөө: Ар бир окуучу берилген суроолорго дептерине жооп жазышат. (2-3 мүнөт, оюна келген идеяларды жазышат)

3-кадам: Түгөйү менен иштөө: Түгөйлөр жазган иштерин салыштырып, бири-биринен толуктап жазышат. (2-3 мүн)

4-кадам: Жалпы иштөө: Окуучулар жазган идеяларын айта баштап алар доскага же маркер менен ватманга жазышат, мында эки бөлүктүн айткандарын өзүнчө бөлүп жазуу керек. Мугалим өз идеяларын кошуу менен окуучуларды жаңы идеяларды айтууга үндөп турат. (3-5 мүнөт)

5-кадам: Окуучулар адеп китебин ачып 1-бөлүм “Өзүмчүлдүк”,

2-бөлүм “Кайдыгерлик” деген теманы окушат да өз түшүнүктөрүн айтып беришет. Доскадагы жазуулардын канчалык туура экендигин текшерешет. (10-12мүнөт)

6-кадам: Атанын керээзи деген теманы окушуп, андан окугандарын жана доскага жазгандарын пайдаланып өзүмчүлдүк менен кайдыгерлик жөнүндө мисал келтиришет. Түгөйлөр биригип алар жөнүндө роль аткарышса да болот. (10-12мүнөт)

Сууроолор:

- Өзүмчүлдүктүн зыяндуу жактарын далилдеген мисалдарды келтиргиле.
- Өзүңдү баамдап көрдүң беле, сенде өзүмчүлдүк сапат барбы?
- Адамдагы кайдыгерлик жөнүндө эмне билесиң?
- Өзүмчүлдүк жана кайдыгерликтен арылуу үчүн кандай аракет кылуу керек?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Өзүмчүлдүк жана кайдыгерлик жөнүндө баяндаган жомоктор, көркөм чыгармалар үзүндүлөрдү жазып келүү. Турмуштук мисалдарды келтирсе да болот.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

19-сабак: Мактанчаактык жана кошоматчылык

Өтүү мөөнөтү: Февралдын 1-жумасы

Колдонулган усул: Текст (китеп) менен иштөө, жалпы талкуулоо, салыштыруу

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар эмне үчүн мактанчаактык жана кошоматчылык адамдагы терс сапаттардан болоорун устаты шакиртин кантип жеңип алганы жөнүндө окуп, китеп менен иштөө, талкууга активдүү катышуу, ыкмаларын өздөштүрөт.

Тарбиялык: Мактанчаактык менен кошоматчылыктын жаман жактарын туура түшүнүп окуучулар андан турмуштук сабак алышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар берилген теманы окуу жана талкуу жүргүзүү аркылуу текст менен иштөө, салыштыруу көндүмдөрүн, сүйлөө, талкуулоо маданиятын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, тексттер, дептер.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар мактанчаактык менен кошоматчылыктын адамдагы начар сапат экендигин далилдеген мисал келтиришет.

Мисалы: Мактанчаактык өзүн көйрөң көргөзүп коет, кошоматчылык кылууда бирөөлөргө жагалданат ж.б (3-5 мүн)
2-кадам: Дептерине №1 тиркемеде көрсөтүлгөн салыштыруу схемасын чийишет да, “Мактанчаактык жана кошоматчылык деген эмне?”, “Кошоматчылык кимдерге карата жасалат?” деген суроого жооп жазышат. (Анын үлгүсү доскага чийилет) (7-10 мүн)

3-кадам: Бөлүнгөн убакыт бүткөндөн кийин, окуучулар аткарган иштерин окуп айтып беришет (баасы жок же каалоочулардан 4-5 окуучу 2-3 мүнөт)

4-кадам: Бир окуучу доскага чыгып тапшырманы аткарат. Калган окуучулар аны текшерип толуктоо киргизишет жана өз дептерине да толуктап жазышат. (5-7 мүн)

5-кадам: Мугалимдин сөзү:

Балдар, силер мактанчаактык менен кошоматчылыктын өзгөчөлүктөрүн ажыратып жазып чыктыңар, эми айткылачы, эгерде

бирөө өзү жөнүндө чын пейилден айтып берсе же бирөөгө жардамдашса ал адам мактанчаак же кошоматчы болуп эсептелеби? Өзүнүн 3 жакшы сапатын айтып берет жана анын мактанчаактык эмес экендигин айтышат.

6-кадам: Окуучулар жооп беришет: Мисалы: Өзүнүн ишмердиги, чыгармачылыгы, жетишкен ийгиликтери жөнүндө элге айтып берсе, ал мактанчаактык эмес. Ошондой эле, бирөөгө чын ниети менен жана ийкемдүүлүк, сыр билгилик көрсөтүп жардам берсе, жалпы иштин кызыкчылыгы үчүн аракет кылса ал дагы кошоматчылык эмес. Булар туурасында мугалим окуучулардын берген жоопторун улай айтып берүүсү керек.

7-кадам: “Маани бер” деген теманы окуп анда айтылган акыл насааттардан эң маанилүүсүн белгилеп маанисин түшүндүрүп айтып беришет.

Суроолор:

- Мактанчаактык менен кошоматчылыктын адамдагы начар сапат экендигин далилдеген мисалдарды келтиргиле (жомок, көркөм чыгармалардан, турмуштук мисалдардан келтиргиле)
- Бул жаман адаттардан арылуунун кандай жолдорун сунуштаар элеңер?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

№1 тиркеме:

Мактанчаактык	Кошоматчылык
<p><u>Мактанчаактык</u>- бул:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Көйрөндүк • Дарданпоздук • Өзүн-өзү ашыра мактоо • Курулай көтөрүлө берүү • Элге көрүнүүгө аракеттенүү • Жеңил ойлуулук • Сыланкорооздук • Байлыгын көрсөтүү • Менменсинүү • Калпычылык ж.б 	<p><u>Кошоматчылык</u>- бул:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бирөөөнү ашыкча мактоо • Ашыкча көңүл буруу • Өз максатына жетүүгө аракеттенүү • Бирөөнүн сүймөнчүлүгүнө ээ болууга аракеттенүү • Бийликтегилерге • Жогорку кызматтагыларга • Колунда барларга • Кошоматчылык кылуу ж.б

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

20-сабак: Ушакчылык, чагымчылык

Өтүү мөөнөтү: Февралдын 2-жумасы

Колдонулган усул: Салыштыруу, класста жалпы талкуулоо.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Ушакчылык жана чагымчылык деген эмне, алардан кантип арылуу керек экендиги туурасында окуп, талкуулоо аркылуу илимге, билгичтикке ээ болушат.

Тарбиялык: Эки элди эриктирбеген, бир элди бириктирбеген ушакчылык менен чагымчылдык сыяктуу эл бузар начар сапаттардан алыс болууга үйрөнүшөт.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар адамдагы жакшы-жаман сапаттарды ажырата билүү жана ал сапаттарды адеп-ахлактык жактан баалоо, салыштыруу көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби ,дептер, таркатмалар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар ушакчылык менен чагымчылдыктын адамдагы начар сапаттардан экендигин далилдеген мисалдарды келтирет.

Мисалы: ушакчылык менен чагымчылыктын айынан үй бүлөөдө ынтымак кетет, бир туугандар таарынышат. ж.б (3-5 мүн)

2-кадам: Дептерине №1 тиркемеде көрсөтүлгөн салыштыруу схемасын чийишип, ушакчылык менен чагымчылдыктын аныктамаларын салыштырып жазышат. (5-7 мүн)

3-кадам: Аткарган тапшырмасын 3-4 окуучу окуп бергенден кийин, бир окуучу доскага чийип аткарып берет. Башка окуучулар текшерип толукташат. (2-3 мүн)

4-кадам: Доскага “ Венндин” диаграммасы чийилген барак илинет же ал диаграмма доскага чийилет. Окуучулар аны дептерине чийишип, жарымына ушакчылыктын экинчи жарымына чагымчылыктын себептерин, өзгөчөлүктөрүн жазып ортосуна экөөнү байланыштырган окшоштугун жазышат. (№ 2-тиркеме 5-7 мүнөт)

5-кадам: Окуучулар жазган иштерин окуп беришет (3-4 окуучу). Бир окуучу тапшырманы доскага чийип аткарат. Калган окуучулар аны толуктап жазышат (2-3 мүн). Калган убакытта теманы окуп айтып беришет.

Суруолор:

- Ушакчылыктан адамдын руханий дүйнөсүнө, организмине тийгизген таасири.
- Чагымчылыктын акыры эмне менен бүтөөрүнө мисал келтиргиле.
- Ушактын эки адамга тең (ушактаган, ушакталган) тийгизген начар таасири.

Баалоо:**Үйгө тапшырма:**

№1-тиркеме: Окуучулар дагы улантат.

Ушакчылык	Чагымчылык
<p><i>Ушакчылык</i> бул:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бирөөнү каралайт • Бирөөгө жалган жалаа жабат. • Жаман сөздөрдү таратат. • Бирөөдөн уккан сөздү башкаларга бурмалап жеткирет. • Ушак тараткан адам “ушакчы” деп аталат. ж.б 	<p><i>Чагымчылык</i> бул:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Эки адамдын ортосуна • Эки үй- бүлөөнүн ортосуна • Эки адамдын ортосуна • Эки элдин ортосуна • Бир туугандардын ортосуна ж.б ортосуна чагым жасап, от жагат, бири-бирине тукурат, чыр чыгарат. ж.б

№ 2-тиркеме:

Вендин диаграммасына ушакчылык менен чагымчылыктын себептерин жана өзгөчөлүктөрүн жазгыла. Ортосуна экөөнү байланыштырган окшоштугу жазылат.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

21-сабак: Ачуу душман, акыл дос

Өтүү мөөнөтү: Февралдын 2-жумасы

Колдонулган усул: Чакан топтордо иштөө, Венндин диаграммасы, талкуулоо.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бул темадан окуучулар “Ачууланат деген эмне? Эмне үчүн ачуу- адамдын душманы деп айтылат? ошондой эле акыл эмне үчүн адамдын досу экендиги жөнүндө” өз түшүнүктөрүн кеңейтишет.

Тарбиялык: Ачуунун душман, акылдын дос экендигин ажырата билген окуучулар сабырдуулукка, айкөлдүккө ошондой эле адамдын досу болгон акыл эстүүлүккө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар бул теманы чакан топтордо иштөө, салыштыруу, талкуулоо аркылуу өз оюн эркин айтуу, бири-бирин сыйлоо кызматташ болуу көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби , дептер ж.б Эгер мүмкүн болсо ватман, маркер.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар 1 ден 6 чейин санап 6 топко бөлүнүшөт жана аларга ватман, маркерлер таратылат(2-3мүн).

2-кадам: Окуучуларга суроо берилет:

- Адам эмне үчүн ачууланат деп ойлойсуңар?
- Кандай адамды акылдуу деп эсептейсиңер?

Окуучулар жооп берип алар доскага жазылат. (3-5мүн)

3-кадам:

1-топ: “Ачуу душман акыл дос” – макалын чечмелеп айтып беришет. Бул топтун балдары эмне үчүн ачуу адамдын душманы жана акыл адамдын досу экендигин далилдеген мисалдарды келтирип дептерине (ватманга) жазышат. (5-7 мүн)

Мисалы:

- Ачуунун арты өкүнүч менен бүтөт.
- Ачуу менен бирөөнү жаман сөз айтып таарынтып аласың ж.б
- Акылдуу адамды эл сыйлайт ж.б

2-топ: Бул топтун окуучулары “ Бир колундун ачуусун бир колун

менен бас” жана “ Сабырдын түбү сары алтын” –макалдарынын маанисин “Венн диаграммасына” салыштырып жазышат. (№ 1-тиркеме ватманга же доскага чийилет)

3-топ: Адамдын ачуусун келтирген иш аракеттерди жазып чыгышат.(5-7мүн)

Мисалы:

- Алдамчылык
- Адилетсиздик
- Сөз көтөрө албагандык
- Ушакчылык
- Ыгы жок сөздөр
- Уятсыздык
- Сөзүнө турбагандык
- Намысы жоктук
- Жаман сөздөрдү сүйлөө

ж.б турмуштук мисалдар.

4-топ: “Адамдын акылы эмне өлчөнөт?” деген суроого жооп берип жазышат.(5-7мүн). Адамдын акылы анын акылдуу иш аракети жана анын жыйынтыгы менен өлчөнөт.

Мисалы:

- Акылдуу адам көп окуйт, көптү билет
- Акылдуу адам көп угуп, аз сүйлөйт
- Акылдуу адамдын сүйлөгөн сөзү да, кылган иши да орундуу
- Акылдуу адамдын сөзү да терең, ою да терең
- Акылдуу адамдын билими терең, аң сезими, дүйнө таанымы кенен болот.
- Акылдуу адам адептүү, ыймандуу, тартиптүү болот
- Акылдуу адам эл алдында кара кылды как жарган калыс болот.
- Акылдуу адам эл камын ойлойт, эл үчүн кызмат кылат
- Акылдуу адам улууну урматтап, кичүүнү ызаттап бирдей мамиле кылат.

• Акылдуу адам эмне, өйдөдө тирек, ылдыйда жөлөк болот.

• Акылдуу адам алсыздар менен жакырларга жеңилин жерден, оорун колдон алып жардам берет ж.б

5-топ: Ачуунун душман, акылдын дос экендигин чагылдырган чакан ролдук оюн даярдашат.(5-7мүн) Окуяны өздөрү ойлоп табышат (дептерине жазышат).

Мисалы: Баласынын начар окуганына даттанып келген мугалим, ага нааразы болгон ата-эне, курулай актанган баласы, ата-энесин сабырдуулукка чакырган кызы болушу мүмкүн ж.б. Бул ролдук оюндун маани-максаттарын айтып беришет.

6-топ: “Адамдын акылын өстүрүү үчүн эмнелерди сунуш кылаар элеңер?” деген суроого жооп берип дептерге жазышат. (М: Бала бакчадан баштап)

4-кадам: Ар бир топ аткарган иштерин айтып, көрсөтүп беришет.

(2-3мүн)

Жыйынтыктоо үчүн суроолор:

- Бүгүнкү сабактан эмнелерди үйрөндүк деп ойлойсуңар?
- Ар кандай нерселерге ачуу келтирбес үчүн кандай иш аракеттерди сунуш кылаар элеңер?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: №1-тиркеме: 1-тегерекке “Бир колуңдун ачуусун бир колуң менен бас” 2- тегерекке “ Сабырдын түбү сары алтын” – макалдарын салыштырып жазышат.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

22-сабак: Ичи тардык, кара ниеттик, көрө албастык

Өтүү мөөнөтү: Февралдын 4-жумасы

Колдонулган усул: Салыштыруу, китеп менен иштөө.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар адамдагы ичи тардык, кара ниеттик, көрө албастык сапаттары жана кандай адамдар мындай сапаттарга ээ болушары жөнүндө түшүнүктөрүн кеңейтишет, адамдык сапаттарды иликтөө билгичтиктерине ээ болушат.

Тарбиялык: Жамандын кесепети жакшынын берекети дегендей, терс сапаттардын адамга кандай кесепети тиерин аныктап, алардан таалим-тарбия алышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар жакшы менен жаманды ажырата билүү, көрө билүү, баалай билүү сапаттарын жана китеп менен иштөө, салыштыруу, анализдөө, жөндөмүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга китептерин жаап коюуну өтүнүп, “Адамдагы кандай начар сапаттарды билесиңер?” деген суроо берет. Окуучулар мүмкүн болушунча көбүрөөк жооп беришип, алар доскага жазылат. Анткени, окуучулар бири-бирин кайталабас үчүн доскадагы тизмени ирээти менен бөлүп алып, ошол начар сапаттан арылуунун жолдорун жазып чыгышып, окуп беришет. (5-6 мүнөт №1-тиркеме)

2-кадам: Мугалимдин сөзү:

Балдар, силер адамдагы начар сапаттарды атап бердиңер, эми түгөйүнөр менен бирге, дептериңердин бир барагын үчкө бөлүп жазгыла.

(№2 тиркеме үлгүсү доскага чийилет)

3-кадам: 1-катардагы парталарда отурган окуучулар түгөйү менен бирге 1-бөлүктөгү: “Кандай адамдын ичи тар болот?”

тапшырмасын, 2-катардагылар 2-бөлүктөгү “Кара ниеттик деген эмне?”

3-катардагылар 3-бөлүктөгү “Көрө албас деген ким?” –

деген тапшырмаларын аткарышат. (5-7 мүнөт эгер убакыт аз болсо, кошуп берсе да болот). Мугалим түгөйлөрдүн биргелешип

иштөөсүнө көз салат. Анткени, алардын бирөө гана иштеп, экинчиси четте калышы мүмкүн. (Тапшырманы үч топко бөлүп аткарса деле болот) Окуучулар ушул сапаттардын начар экендигин далилдеген мисал келтирип жазышат.

4-кадам: Берилген убакыт бүткөндө, түгөйлөр жазган иштерин окуп беришет. (2-3мүн ар бир катардан 3-4 окуучу окуйт)

5-кадам: Кайсы түгөйлөрдүн иши көбүрөөк болсо жана туура аткарылса, доскада чийилген үлгүнүн 1-бөлүгүн 1-катар, 2-бөлүгүн 2-катар, 3-бөлүгүн 3-катардан бирден окуучу чыгып толтурушат. (3-4 мүнөт)

6-кадам: Окуучулар доскадан дептериндеги эки бөлүмгө көчүрүп жазышат. (2-3мүн)

7-кадам: Окуучулар китептерин ачып теманы окуп чыгышат да өз жазгандарын салыштырып толукташат, жалпы тема боюнча түшүнүгүн айтып беришет.

Жыйынтыктоочу суроолор:

- Ушул терс сапаттардын кайсынысы сенде бар деп ойлойсуң ?
- Адам ичи тар болбошу үчүн эмне кылышы керек ?
- Кара ниеттиктин аягы эмне менен бүтөөрүн ойлонуп айтып беришет.
- Көрө албастыктан арылуу үчүн кандай аракеттерди жасоо керек?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

2 вариант:

Колдонулган усул: Салыштыруу

Сабактын жүрүшү: Окуучуларга адамдагы начар сапаттар жазылган барактар таратылат. (эки окуучуга бирден). Балдар окуу китебиндеги темалар менен таанышып чыгат жана анын аныктамаларына өзгөчө көңүл бурушат. Андан кийин барактагы начар сапаттарды окуп, алардын ичинен ичи тардыкка, карап ниеттикке, көрө албастыкка кирет деп эсептеген сапаттарды өз-өзүнчө жазып чыгышат.

№1-тиркеме: Жаман сапаттар

1. Ачкөздүк	30. Эки жүздүүлүк.	58. Ойлобогондук
2. Текеберчилик	31. Коркоктук	59. Биримдиги жок
3. Зулумдук	32. Душмандык	60. Ынтымагы жок
4. Калпычылык	33. Уйкучулук	61. Сарандык
5. Жалкоолук	34. Кошоматчылык	62. Күнөөкөрлүк
6. Ташбоорлук	35. Суктук	63. Олдоксондук
7. Жоопкерсиздик	36. Арамзалык	
8. Кекчилдик	37. Мажуроолук	

9. Кайдыгерлик
10. Дарданпоздук
11. Ушакчылык
12. Чагымчылык
13. Ичитардык
14. Көрөөлбастык
15. Караниеттик
16. Ысырапкерчилик
17. Одонолук
18. Адепсиздик
19. Караөзгөйлүк
20. Бузукулук
21. Кумарпоздук
22. Каниетсиздик
23. Туруксуздук
24. Карангылык
25. Алдамчылык
26. Кыянатчылык
28. Шалаакылык
29. Ырайымсыздык

38. Убадага турбагандык
39. Аманатка кыянаттык
40. Сүткорлук
41. Билимсиздик
42. Алсыздык
43. Чыккынчылык
44. Аракеттик
45. Бангилик
46. Уурулук
47. Мактанчаак
48. Куулук
49. Кейигендик
50. Өзүмчүл болуу
51. Көйрөн
52. Зөөкүрлүк
53. Илээнди
54. Мыкаанчылык
55. Уятсыздык
56. Оройлук
57. Көңүл кош

2-тиркеме:

Кандай адамдын ичи тар болот	Кара ниеттик деген эмне?	Көрө албас деген ким?

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

23-сабак: Ысырапкерчилик, жалкоолук

Өтүү мөөнөтү: Марттын 1-жумасы

Колдонулган усул: Текст менен иштөө, жалпы талкуулоо, эссе, салыштыруу.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар бул темадан ысырапкерчилик, жалкоолук адамдагы начар сапат экендиги, туурасында окуу жана талкуу жүргүзүү аркылуу өз түшүнүктөрүн калыптандырышат.

Тарбиялык: Жакшылык-жамандыкта жана күнүмдүк турмушта ашыкча чыгымдарга жол бербөөгө тарбияланышат, “алма быш, оозума түш” деген жалкоолуктун арылуунун жолдорун ойлоношат.

Өнүктүрүүчүлүк: Талкууга активдүү катышуу, эссе жазуу жана аны окуучуларга тааныштыруу аркылуу ой жүгүртүүсүн, сөз байлыгын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу толуктоо

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы

1-кадам: Мугалим окуучуларга “Ысырапкерчилик деген эмне, ал жөнүндө эмне билесиңер?” деген суроо берип, окуучулар кол көтөрүп жооп беришет. (2-3мүн) Мисалы: Ысырапкерчилик- бул ашыкча чыгым болуу, коромжулукка учуратуу, эч максатсыз соода кылуу, аш-тойлордо ашыкча мал союу, кийит кийгизүү.

2-кадам: Мугалимдин окуучуларга 2-суроону берет: “Жалкоолук деген эмне, жана жалкоолуктун белгилери кайсылар?” (2-3мүн) Мисалы: Жалкоолук бул ишке көңүлү жоктук, эринчээктик, уйкучулук, убакытты баалабагандык, жатып ичээрлик ж.б

3-кадам: Отурган окуучуларды үч топко бөлөбүз

Мисалы: класста негизинен үч катар парта коюлат.

Аларга окуучуларды бирдей санда отургузуп, катары менен үчкө бөлүү сунушталат. Окуучулар берилген теманы окуп чыгышат. (5-7мүн)

4-кадам: Биринчи жана экинчи бөлүктөгүлөр доскага жазылган маалыматтарды жана окуу китебиндеги “Ысырапкерчиликтин себептери, анын келтирген зыяндыгы” деген темалардан пайдаланып, түгөйлөрү менен 1-бөлүктөгүлөр үй бүлөдөгү

ысырапкерчилик, экинчи бөлүктөгүлөр өлкөдөгү ысырапкерчилик деген эмне? деген суроого жооп жазышат. Доскага чийилген №1 тиркемени дептерине чийишип, ар бири өз бөлүгүн толтурушат. Ал эми үчүнчү бөлүгү түгөйлөрү менен доскадагы жалкоолуктун белгилерин жана окуу китебиндеги “ Жалкоолук деген эмне?” деген теманы пайдаланып кандай адам жалкоо болоорун жазышат. (5-7 мүн) Кандай адам жалкоо болот?

Жалкоолук бул:

- Бүгүнкү ишти эртеңкиге калтыруу
- Эрикчээлдик
- Жалкоонун шылтоосу көптүк
- Иштен качуу
- Максатсыз жүрө берүү
- Аракетсиздик
- Өзүнө-өзү ишенбөөчүлүк
- Кайдыгерлик
- Бош жүрүүдөн уялбагандык
- Жатып ичээрлик
- Ишке көңүлү жоктук
- Ишке жөндөмсүздүк
- Курулай убада берүү
- Өзүн-өзү алдоо (анан иштейм, эртең иштейм ж.б)
- Уйкучулук
- “ Жакшы тилек, жарым ырыс” –дегендей, үмүт-тилектин жоктугу
- Бекерчиликке көнүп алуу
- Өзүн-өзү сыйлабоо
- Уятсыздык
- Жашоонун баркын түшүнбөө
- Эли-жерин сыйлабоо
- Үй-бүлөгө жүк болуу
- Үй-бүлөнүн эсебинен жашоо

5-кадам: Бөлүнгөн убакыт аяктап, окуучулар аткарган тапшырмаларын окуп беришет. (2-3 мүнөт, ар бир тапшырманы 2-3 окуучу окуйт). Биринчи катардагылардан кайсы түгөйлөр тапшырмага кеңири жооп берсе, алар доскадагы №1–тиркемени толтуруп жазышат. Калган окуучулар аларды дептерине жазышат.

6-кадам: Үй бүлөдөгү ысырапкерчилик жана жалкоолуктан кантип арылабыз- деген темада эссе жазышат. (5-7 мүн)

Берилген убакыт бүткөндө жазган эсселерин окуп беришет.

Жыйынтыктоочу суроолор:

- Ысырапкерчиликтин үй-бүлөдөгү, өлкөдөгү келтирген зыяндары жөнүндө айтып бергиле.
- Жалкоолуктан арылуунун кандай жолдорун сунуштаар элеңер?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Биринчи жана экинчи бөлүктөгүлөр үй бүлөдөгү жана өлкөдөгү ысырапкерчиликтер жөнүндө жазышат.

№1-тиркеме Биринчи жана экинчи бөлүктөгүлөр үй бүлөдөгү жана өлкөдөгү ысырапкерчиликтер жөнүндө жазышат.

Үй бүлөдө	Өлкөдө
<ul style="list-style-type: none">• Жакшылык – жамандыкта, аш-тойлордо малдын ашыкча союлушу.• Бири-бирине кийит кийгизүү.• Ашыкча соода-сатык кылуу.• Азык-түлүктү ашыкча сатып алуу, коромжуга учуратуу.• Убакытты туура эмес пайдалануу• Электр энергиясын ашыкча пайдалануу• Айыл жеринде малдын тоюттарын коромжу кылуу• Окуу куралдарын сарамжалдуу пайдаланбоо. ж.б	<ul style="list-style-type: none">• Казнадагы акчаны туура эмес пайдалануу• Бийликтегилердин акча урдоосу (коррупция)• Өлкөнүн кең байлыктарын натыйжасыз пайдалануу• Элдин жыйнаган азык-түлүктөрүн сата албай калышы.• Өлкөдө керексиз кызмат оорундарынын түзүлүшү• Өлкөдөгү жумушсуздуктун өсүшү• Электр энергиясын уурдоо• Чет өлкөдөн келген гуманитардык жардамдарды туура эмес бөлүштүрүү.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

24-сабак: Оройлук, одонолук, ыксыз күлкү, адепсиздик

Өтүү мөөнөтү: Марттын 2-жумасы

Колдонулган усул: Жекече, түгөйү менен иштөө, салыштыруу

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бул темадан окуучулар адамдагы начар сапаттар орой-одонолук, ыксыз күлкү, адепсиздиктин тартиби, тарбиясы жоктуктун белгиси экендиги жөнүндө түшүнүктөрүн калыптандырышат.

Тарбиялык: Адамдагы ар түрдүү начар сапаттарды ажыратып тааный билүүгө, мындай терс сапаттарга сын көз караш менен карап, өзүн-өзү тарбиялоону үйрөнүшөт.

Өнүктүрүүчүлүк: Бул тема менен иштөөдө окуучулар ой жүгүртүүсүн, сезимталдыгын жана текст менен иштөөдө салыштыруу, таанып билүү көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, мүмкүн болсо ватман, маркерлер

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга оройлуктун жакшы мүнөзү эмне деп аталат? деген суроо берип, балдар “сылыктык” деп жооп берет.

Мугалимдин сөзү:

Балдар, силер туура айтасыңар “ сен деген сенек сөз, сиз деген сылык сөз” дегендей, сылыктык адамдагы эң жакшы сапаттардын бири болуп эсептелет эмеспи. Ошондуктан, азыр биз бири-бирибизге сылык сөздөрдү арнап, комплимент айтабыз жана ага сылык жооп беребиз.

Мисалы:

- Жылдыз бүгүн сиз аябай жарашыктуу кийинип келиптир сиз
 - Байкаганыңызга ырахмат.
 - Айдар бүгүн сиз сабакка абдан жакшы жооп бердиңиз
 - Ырахмат, үйдөн жакшы даярданып келгем
 - Айдай, мойнуңуздагы шуру сизге абдан жарашат экен.
 - Уланбек сиз сүрөттү эң сонун тартат турбайсызбы ж.б каалаган
- 5-8 окуучулар айтып беришет. (5-7 мүнөт)
- Мугалим окуучуларга “Эмне үчүн ушул тапшырманы аткардык деп

ойлойсунар?” деген суроону берип окуучулар жооп беришет:

Мисалы:

- Бири-бирибизге сылык мамиле жасоону үйрөнүү үчүн
- Бири-бирибизге комплемент айтууну үйрөнүү үчүн
- Бирөөгө сылык мамиле жасоону үйрөнөбүз ж.б

2-кадам: Окуучулар дептерине №1- тиркемеде көргөзүлгөндөй төрткө бөлүп чийишип суроолорун жазышат. (оройлук, олдоксондук, ыксыз күлкү, адепсиздик)

3-кадам: Окуучулардын ар-бири суроолорго өз алдынча жооп берип бөлүмдөргө жазышат. (жекече иштөө 5-7мүнөт) Мугалим аларга багыт берип турат.

4-кадам: Берилген убакыт бүткөндө, түгөйлөр жазган иштерин бири-бирине салыштырып, толуктап жазышат. (Түгөйү менен иштөө 3-5мүн)

5-кадам: Түгөйлөр төрт суроонун бирине жазган жоопторун кезектешип окуп бере башташат (5-6 окуучу окуп берет, ар-бири 2-3мүн)

6-кадам: Кененирээк жооп берген төртөө доскадагы таблицаны толтурат, калган окуучулар аларды толуктап көчүрүп жазышат. Төрт суроого берген жоопторун салыштырып, бири-бири менен болгон байланыш жана өзгөчөлүктөрүн аныкташат. Мисалы:

Оройлук, олдоксондук, ыксыз күлкү бул адепсиздикке кирет ж.б

Суроолор:

- Оройлук эмне үчүн начар сапат деп ойлойсуң?
- Олдоксон – одоно аткарылган ишти сүрөттөп мисал келтиргиле.
- “Ары жок күлкүчү, санаасы жок уйкучу” дегенди кандай түшүнөсүңөр?
- Адам кайсы учурда адепсиздигин көргөзөт?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Оройлук, олдоксондук, ыксыз күлкүчү, адепсиздик тууралуу көркөм чыгармалардан, жомоктордон үзүндүлөрдөн жазып же окуп келүү

№1-тиркеме:

Оройлук	Олдоксондук одонолук	Ыксыз күлкү	Адепсиздик
<ul style="list-style-type: none"> • Бирөөгө карата жасалган начар мамиле • Бирөөгө орондоп сүйлөө • Улууларга “сен” деп сүйлөө • Бирөөгө кол көтөрүү • Сөгүнүп сүйлөө • Жаман сөздөрдү сүйлөө • Зулумдук • Ташбоордук • Ырайымсыздык • Ачууга алдыруу • Кемсинтип сүйлөө • Каяша айтуу 	<ul style="list-style-type: none"> • Эби жоктук • Иштин ыгын билбегендик • Жарашыксыз иш кылуу • Төгүп- чачып иш кылуу • Жарашыксыз кыймыл аракет • Жасаган буюмдардын жарашыксыз болушу • Бирөөлөрдү жөөлөп алуу • Ишти чала жасоо 	<ul style="list-style-type: none"> • Жөнү жок күлө берүү • Ашыкча жагымсыз күлө берүү • Бирөөнү шылдындап күлүү • Кытмырланып күлүү • Ыгы жок шарактаган күлкү • Жасалма күлкү • Калп күлкү ж.б 	<ul style="list-style-type: none"> • Улуу-кичүүнү сыйлабоо • Тартипсиздик • Коомдук жайларда өзүн начар алып жүрүү • Бирөөгө жаман айтуу • Орой мамиле жасоо • Өзүн кир алып жүрүү • Эс алуучу жайларда орундукка түз отурбоо, аны булгоо, бүлүндүрүү • Тамакты төгүп-чачып ичүү (тамак ичүү адебин билбейт) • Ата-энеге болгон адепсиз мамиле • Сөзгө ыгы жок аралаша берүү

2 вариант

Колдонулган усул: Чакан топто иштөө, кластер түзүү (Ар бир топ өздөрү кошумчаласа болот)

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-25 мүн

1-кадам: Окуучулар 1ден 5 ке чейин санап чакан топторго бөлүнөт. 1-топ “оройлук”, 2-топ “олдоксондук”, 3-топ “ыксыз күлкүчү”, 4-топ “адепсиздик” начар сапаттары тууралуу дептерге же ватманга кластер түзүшөт.

Мен 5 топко “сылыктык” деген сапатты кошуп иштеттим. Эгерде топтор ашыкча болуп тапшырма жетпей калса, бир тапшырманы эки топко берсе да болот (5-7 мүнөт).

Топтун бирге иштөөсүнө мугалим көз салат.

2-кадам: Убакыт бүткөндө, мугалим окуучуларга “Убакыт жетиштүү болдубу, тапшырманы аткарганга үлгүрдүнөрбү?” деп кайрылат. Эгерде керек болсо 2-3 мүнөт убакыт берилет.

3-кадам: Аткарган тапшырмаларын кезеги менен доскага илип, айтып беришет (№ 1-2-3-4- тиркемелер) Эгерде дептерине иштешсе, доскага кезектешип кластер чийип айтып беришет (ар бир топко 2-3 мүнөт).

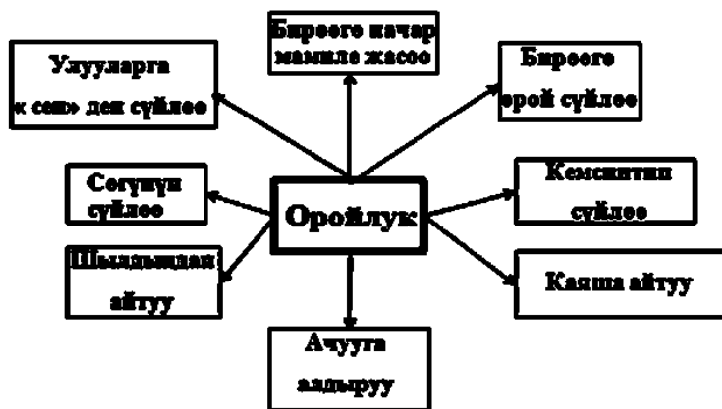
4-кадам: Башка топтордун окуучулары суроо берип, толукташат.

Эскертүү: Окуучулар дагы өз алдынча кошумчалайт

№ 1-тиркеме

Кластер түзүү

№1-топ: Оройлук

№ 2-тиркеме

Кластер түзүү

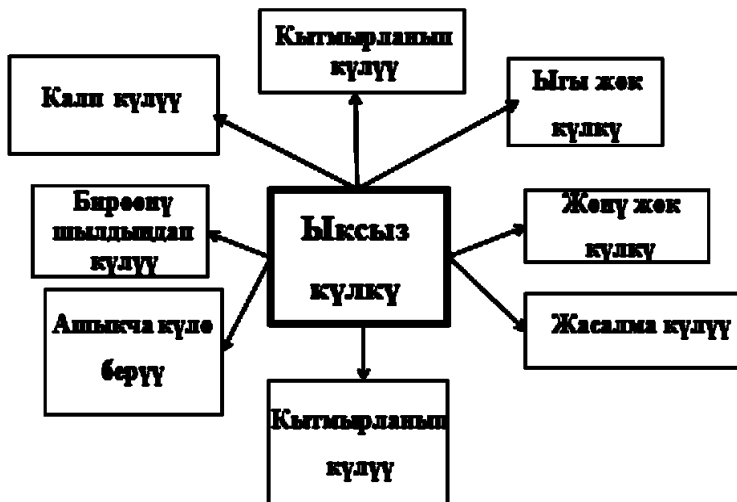
№2-топ: Олдоксондук, одонолук

№ 3-тиркеме

Кластер түзүү

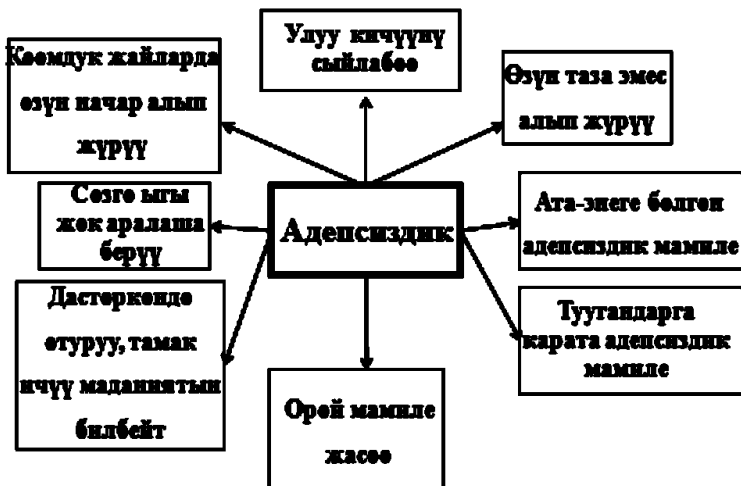
№3-топ: Ыксыз күлкү

№ 4-тиркеме

Кластер түзүү

№4-топ: Адепсиздик

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

25-сабак: Калп айтуу, алдамчылык, жалаа жабуу

Өтүү мөөнөтү: Марттын 3-жумасы

Колдонулган усул: Венндин диаграммасы, салыштыруу, класста жалпы талкуулоо

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бул темадан окуучулар адамдагы начар сапаттар калп айтуу, алдамчылык, жалаа жабуу, ошондой эле алардын айырмачылыктары, зыяндуу жактары тууралуу билимге, билгичтиктерге жана көндүмдөргө ээ болушат.

Тарбиялык: Калптын казаны кайнабайт дегендей сапаттарды ажырата билүүгө, ал начар сапаттардан алыс болууга, чынчыл болууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар ролдук оюндарды аткаруу, салыштыруу аркылуу, өздөрүнүн шыгын, талантын жөндөмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, Венндин диаграммасы чийилген ватман, маркерлер (мүмкүн болсо)

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга “Калпычылык деген эмне, ал жөнүндө эмне билесинер?” –деген суроо берип, окуучулар жооп беришет.

Мисалы: Элдер жасабаган ишин жасадым деп, көрбөгөн нерсени көрдүм деп, албаган нерсени алдым деп ж.б жасабаган иштерин жасадым деп калп айтышат. Окуучулардын берген жооптору доскага жазылат. (2-3 мүнөт)

2-кадам: Окуучулар саноо жолу менен үч топко бөлүнүп отурушат. Эксперттик топ дагы түзүлөт. 1-топ “калпычылык”, 2-топ “алдамчылык”, 3-топ “жалаа жабуу” деген темада ролдук оюндарды ойлоп таап, жазып, даярданып аткарып чыгышат. Турмуштук мисалдардан жомоктон, көркөм чыгармалардан алып пайдаланып, терс көрүнүштөрдү чагылдырышат. (5-7 мүн).

Ар-бир топ дагы жөндөм шыгына жараша экиге бөлүнүп, жарымы ролдук оюнду ойлонуп жазып чыгып, калгандары аны аткарышса

болот.

3-кадам: Даярданып бүткөн топтор өз темаларын жалпы класска кезек менен көрсөтүшөт. Кандай терс көрүнүштөрдү чагылдырышканын жана эмне үчүн экендигин, кимдер даярдап, кимдер аткарышканын айтып беришет. (3-5мүн)

4-кадам: Эксперттик топ кайсы топтун аткарган ролдору турмушка жакын экендигин анализдеп баа беришет.

Жыйынтыктоочу суроолор:

- Кандай адам калп айтат?
- Калпычылык менен алдамчылыктын айырмасын ажыраткан мисалдарды келтиргиле.
- Жалаа жабуу эмне үчүн начар сапат экендигин далилдеген мисал келтиргиле?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Өткөн темаларды кайталоо.

2 вариант

(Эгерде убакыт жетсе 1 вариантты улап өтүлөт)

Колдонулуучу усул: Венндин диаграммасы, салыштыруу, класста жалпы талкуулоо.

Сабактын жүрүшү:

1-кадам: Окуучулар №1-тиркемедеги Венндин диаграммасын дептерине чийип, “калпычылык” менен “алдамчылыктын” өзгөчөлүктөрүн салыштырып жазышат. Ал эми ортосуна экөөнүн окшош жана экөөнү байланыштырган жактарын белгилешет. (5-7мүн)

2-кадам: Аткарган тапшырмаларын доскада чийилген диаграммага жазышат. Ойлорун айтып талкуулашат, кошумчалашат.

№1-Тиркеме

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

Тема: Өткөн темаларды кайталоо

Өтүү мөөнөтү: Марттын 3-жумасы (убакытка жараша өтүлөт)

Колдонулган усул: Суроолор дарагы, түгөйү менен иштөө.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар өткөн темаларды кайталап, суроо түзүп, аларга жооп берүү аркылуу мурдагы сабактардан алган билимдерин эске салышып, системалаштырат, жалпылайт жана бышыкташат.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, “Суроолор дарагы” тартылган ватман, скотч ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуу китебиндеги 3-чейректе өтүлгөн темалар бөлүнүп берилет. Окуучулар аларды өз алдынча окуп чыгып, түгөйлөрү менен бирге кеңешип экиден суроо түзүлөт жана жоопторун даярдашат. (7-10 мүнөт)

2-кадам: Аларды ар түрдүү мөмө жемиштердин формасында кесилген карточкаларга жазышат да доскадагы “Суроолор дарагына” чапташат. Скотчтор буга чейин эле кесилип досканын жээгине чапталып коюлат. (3-5 мүнөт)

3-кадам: Бардык түгөйлөр даярдаган суроолорун чаптап бүткөндөн кийин, окуучулардын бири чыгып суроолорду бирден окуп берет. Окуучулар суроого жооп беришет. Мугалим “Туура жооп берилдиби, ким толуктайт?” деп окуучулардан сурап турат. Эгерде эч ким жооп бере албаса, суроону түзгөн түгөйлөрдүн бири жооп берет (2-3 мүн)

4-кадам: Суроолорго толук жооп берилгенден кийин, мугалим кайсы түгөйлөрдүн суроолору маанилүү жана кызыктуу болгонун, кайсы окуучулар аргументтүү жооп бергендигин окуучулар менен бирге аныктап баа коет.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Өткөн темаларды кайталоо.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

IV-чейрек: Улуттук нарк-насил

26-сабак: Жети ата санжырасын билбеген- жетесиздик

Өтүү мөөнөтү: Апрельдин 1-жумасы

Колдонулган усул: класста жалпы талкуулоо, түгөйү менен иштөө, салыштыруу.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар “жети атаны” билүү жана анын мааниси, “санжыра” деген эмне жана анын пайда болушу тууралуу түшүнүккө ээ болушат.

Тарбиялык: Жети ата жөнүндө билим алышкан окуучулар бир туугандардын, уруулардын, бүтүндөй бир элдин ортосундагы ынтымакты сактай билүүгө, өз ата тегин тааный билүүгө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар жети атанын санжырасынан окуп, урук, уруу, элдин келип чыгышын, өздөрүнүн ата-тегин ажыратып, таанып билүү көндүмүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-25 мүн

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучуларга “Санжыра деген эмне жана эмне үчүн ата-бабаларыбыз байыркы мезгилден бери санжыра айтып келишкен?” деген суроо берилип алар жооп беришет.

2-кадам: Мугалимдин сөзү: (Эгер мүмкүн болсо көбөйтүп окуучуларга таратып берсе болот. Окуучулар окуп айтып беришет). -Жети атаны билүү- бул ата-бабалардан калган салт. Жети атаны билген баланы, ата тегин билген азамат! – деп сыйлашкан. Анткени жети атаны билүү- өз ата тегинин тарыхын билген нарктуу адам катары каралган. Ал эми жети атасын билбеген баланы – “жетесиз” – деп жаман көрүшкөн. “Жетесиз” деген сөз – тексиз, ата-теги жок деген маанини түшүндүрөт.

Ал эми “Санжыра”- (түрк элдеринде шежере, шашара, чежере) урук, уруу, элдин келип чыгышы тууралуу айтылып жүргөн ооз эки чыгарма .

Ал элдин белгилүү өкүлдөрүнүн урук, уруу башчыларынын ысымдарынын тизмеси, өмүр баяны аркылуу ооз эки тарыхты түзөт. Байыркы жамааттык коомдо келип чыккан. Жазуу пайда болгондон кийин өз маанисин жоготуп, хронология жана тарых менен алмаштырылган. Бирок санжыра жазуусу жок көчмөн элдердин арасында узак убакытта сакталып келген.

Бул кыргыз элине да тиешелүү. Санжыраны кагаз бетине алгачкылардан болуп түшүргөндөрдүн бири Сейф-ад-дин Аксыкенди болгон. Анын XVIк жазылган “Мажмуаттаварих” (тарых жыйнагы) деген кол жазмасы бизге белгилүү. Осмоналы Сыдыков кыргыздардын генеологиялык санжырасын жазып, 1913-1914 жж Уфадан бастырып чыгарган.

Санжыра XIX кылымдан тартып орус окумуштуулары тарабынан кагазга жазыла баштаган. Аны В.В Радлов, Н.А Аристов, Ч.Валиханов ж.б жазып кийин ал эмгектер басылып чыккан.

3-кадам: Мугалим №1 тиркемени доскага чийип жазат, окуучулар аны дептерине чийип, бош чарчыларга жети атасын жана алардын балдарын жазышат. (5-7мүн)

4-кадам: Тапшырманы аткарган окуучулар аны окуп беришет. Мугалим жана окуучулар алардын тууралыгын текшерип турушат. Алар жооп берип бүткөндөн кийин, каалаган окуучулар өз жети атасын атап беришет. (Азыркы учурда балдардын баарынан жети атасын билип айтып берүүсүн талап кылуу туура эмес. Анткени, ар кандай себеп менен жети атасы эмес. өз ата энесинен эрте ажырап, аларды билбей калган окуучулар көбөйдү. Алар башка окуучулардын алдында басынып калышы мүмкүн)

5-кадам: Окуучулар дептеринин барагын экиге бөлүп урууларга бөлүнүүнүн оң жана терс жактары жөнүндө ойлонушуп, түгөйлөрү менен бирге салыштырып жазып, окуп беришет. (№2-тиркеме)

Мугалимдин сөзү:

Санжыраны жакшы билүү, жети атаны саноону үйрөнүү, бул уруучулук (трайбализм) эмес, бул мекенчилдик, улутту урматтоо, Ата-мекенди, элди-жерди сүйүү болуп эсептелет. Анткени, уруулук түзүлүш өз заманынын суроо-талабына жооп бере алган улуттук элдик биримдиктин, уюшкандыктын белгиси. Узак тарыхыбыздагы көптөгөн кыйынчылыктарды жеңүүгө өбөк-жөлөк болгон элибиздин кайталангыс саясий коомдук уюму. Уруучулук шартка жараша кыйынчылыкка кабылган башка тайпаларды өзүнө жуурулуштуруп кошуп алып кеңейген же өздөрү башка чон урууга кошулуп кеткен. Бирок эч убакта бири-бирин бөлөк-бөтөн деп эсептеген эмес.

Жыйынтыктоочу суроолор:

• Жети атабызды жана алар жөнүндөгү санжыраларды эмне үчүн билүүбүз керек?

- Кандай урууларды билесиңер, алардын жашаган жерлери.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Ата-эне менен бирдикте жети атаң жөнүндө маалымат жазып келүү. Окуучулар менен урууларга бөлүнүүнүн оң жана терс жактары жөнүндө ой бөлүшкөндөн кийинки.

№1 тиркеме:

Бош клеткаларга жети атанын аталышын жазып балдардын аталышы менен бирге окуп үйрөнгүлө.

Ата	Чоң-ата					
Бала	Небере	Чөбөрө	Кыбыра	Тыбыра	Чүрпө	Урпак

Туура жооптору:

Ата	Чоң-ата	Баба	Жото	Жете	Кубары	Теги

№2-тиркеме:

Урууларга бөлүнүүнүн оң жана терс жактары	
Оң	Терс

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

27-сабак: Кыргыз эли-жаратман калк

Өтүү мөөнөтү: Апрельдин 2-жумасы

Колдонулган усул: Класста жалпы талкуулоо, чакан топто иштөө, кластер.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар кыргыздардын жаратман эл экендигин далилдеген элдик ооз эки жана жазуу жүзүндөгү чыгармалары, улуттук турак- жай болгон боз үй ж.б кол өнөрчүлүктөрү тууралуу окуп үйрөнүшөт.

Тарбиялык: Кыргыздардын эзелтен бери жаратман эл экендигине, алардын талантына, акылмандыгына сыймыктана билүүгө, мекенчилдикке, эстетикалык табитин арттырууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар берилген тема боюнча тапкычтык жана таанып билүүчүлүк жөндөмүн, эстетикалык табитин өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, ватман же А3 барагы маркерлер.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35мүн

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар “Кыргыз элин эмне үчүн жаратман эл деп айтабыз, алар кандай чыгармачылык эмгектерин жараткан?” деген суроолорго жооп берип, алар доскага жазылат. (Мугалим дагы толуктайт) (2-3мүн)

2-кадам: Аларды пайдаланып “Кыргыз эли жаратман” деген темадагы кластер түзүшөт. (№1 тиркеме)

3-кадам: Окуучулар санына жараша чакан топторго бөлүнөт. Аларга мүмкүнчүлүк болсо ватман же А3 барагы таратылып берилет, болбосо баракка жазышат. (2-3мүн)

4-кадам: Ар бир топ кластердеги булактарды бөлүп алып, кагазга маркер менен алар эмнелерден тураарын чагылдырган кластерди кайрадан түзүшөт. (5-7мүн) Мугалим иштеп жаткан балдарга келип багыт берип турат.

Мисалы төмөнкүдөй бөлүштүрсө болот:

1-топ: боз үй (жыгач, кийиз эмеректери ж.б)

2-топ: ооз эки чыгармачылык (Манастын үч илтиги ж.б)

3-топ: жазуучулардын көркөм чыгармалары

4-топ: кол өнөрчүлүк (шырдак, саймачылык ж.б)

5-топ: улуттук кийимдер (эркектердики, аялдардыкы)

6-топ: ат жабдыктары

7-топ: төмөндөгү кластерди улантып тизгизет. (устачылык)

5-кадам: Берилген убакыт бүткөндө ар-бир топ кезеги менен аткарган ишин доскага илип же доскага чийип айтып беришет. (презентация 2-3мүн) Мугалим "Кимдин кошумчасы бар, жооп толук болдубу?" деп башка окуучулардан сурап турат.

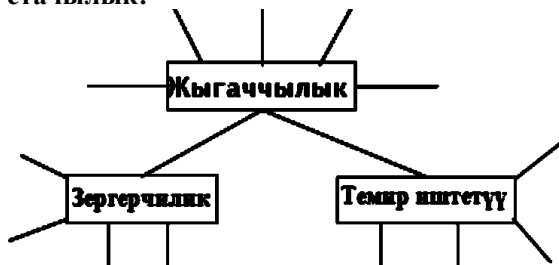
Суруолор:

- Кыргыз элин эмне үчүн жаратман эл деп айтабыз?
- Манастын үч илтигине кайсылар кирет жана Манасчылардан кимдерди билесинер?
- Кыргыз элинин жаратмандыгын мындан ары дагы сактап калууга кандай сунушуңар бар?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Үйдөн байыркы мезгилден көз карандысыздыкка ээ болгонго чейинки негизги тарыхый окуялардан, инсандардан, даталардан жазып, инсандардын же башка тарыхый окуялардын сүрөттөрүнөн таап ала келишет.

Устачылык:

№ 1-тиркеме: Кыргыз эли жаратман калк кластер табышмак. Окуучулар ар-бир бутакты улап жазышат.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

28-сабак: Элибиз баскан 2200ж

Өтүү мөөнөтү: Апрельдин 3-жумасы

Колдонулган усул: Класста жалпы талкуулоо, чакан топто иштөө.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Кыргыз элинин байыртадан берки тарыхы, көрсөткөн эрдиктери, ээлеген аймактары жөнүндө жана кыргыз мамлекетинин 2200 жылдыгын дүйнөлүк деңгээлде белгилөө тууралуу маалымат алышат.

Тарбиялык: Окуучулар тарыхый инсандардын эрдиги жана элинин тарыхы менен сыймыктанууга өз эли-жерин сүйүүгө, тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Жалпы талкуу учурунда окуучулар өз оюн эркин айтуу, аргументтеп жооп берүү, бири-бирин уга билүү, сыйлоо билгичтиктерин өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, таркатма барактар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35мүн

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга суроо берет:

- Кыргыздардын байыркы эл экендигин далилдеген мисалдарды келтиргиле.
- Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн 2200 жылдыгы качан белгиленген? Окуучулар жооп берип, алар доскага кыскача жазылат.

2-кадам: Окуучулар саноо жолу менен 5-6 топко бөлүнөт. Ар бир топ үйдөн даярданып келген маалыматтарын, сүрөттөрүн пайдаланып, өз алдынча байыркы мезгилден көз карандысыздыкка ээ болгонго чейинки негизги тарыхый окуялардан, инсандардан, даталардан эстеп жазышат. Окуучулардын бирөө катчы болуп жазып, калгандары билген маалыматтарын айтып турушат. Эгерде ватманга жазышса, алып келген сүрөтүн чаптап даярдашат.

3-кадам: Бөлүнгөн убакыт бүткөндө, ар бир топ өз иштерин доскага илип, окуп айтып беришет.

Эгерде баракка жазышса, ордунда эле окуп, сүрөттөрү болсо окуучуларга көрсөтүшөт. (ар бир топко 2-3 мүнөт) Башка топтун окуучулары кошумчалап, тактоо киргизип турушат. (№1 тиркеме) Суроолор:

- Биз бул тапшырманы эмне үчүн аткардык?
- Бул сабактан силер кандай маалыматтарга ээ болдуңар?

- Бул сабактан силерге эмнелер жакты?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

№1 тиркеме:

Мугалим окуучулар жооп бергенден кийин, “Эмненин негизинде 2200жылдыкты белгиледик?” деп окуучуларга айтып берет.

(негизгилерин жаздырып койсо да болот)

Мугалимдин сөзү:

Кытай тарыхчысы Сыма Цян (б.з.ч 145-81) өзүнүн “Ши Цзи” (тарыхый жазуулар) деген эмгегинде, Монголиянын аймагын ээлеген Хуннулардын падышасы Маодун Шанүй б.з.ч 201-жылы түндүккө жана түндүк батышка жортуулга чыгып, бир катар эркин уруулар менен бирге кыргыздардын да багынтып алгандыгын жазган. Демек, б.з.ч III-кылымдарда эле борбордук Азияда кыргыздардын ээликтери болгон. Мына ушул маалыматка таянуу менен 2003-ж август айында Кыргызстандын мамлекеттүүлүгүнүн 2200 жылдыгы белгиленди.

VII- кылымдын аягы VIII- кылымдын башында Эне-Сай Кыргыз кагандыгын Барсбек каган башкарган. Ал Экинчи Түрк кагандыгына каршы күрөшүп, 711-жылы кышында Сунга токоюндагы салгылашууда баатырларча курман болгон.

Уйгурларды талкалагандан кийин түзүлүп, 840-924- жылдары жашап өткөн Энесай Кыргыз мамлекетин, Академик В.В Бартольд “Кыргыздар: тарыхый очерк” деген китебинде “Улуу Кыргыз Дөөлөтү” деп атаган. Ал мамлекет бүтүндөй Борбордук Азияны ээлеп турган. Ошентип, кыргыз эли бирде тарап, бирде биригип, баштарынан көптөгөн кыйынчылыктарды өткөрүп, миңдеген узак жылдарды басып өтүп, 1991-жылы 31- августта көз карандысыздыкка ээ болушту. Өз алдынча Кыргызстан мамлекети түзүлдү.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

29-сабак: Элдин кең-пейилдиги, сыйчылдыгы, меймандостугу

Өтүү мөөнөтү: Апрельдин 4-жумасы

Колдонулган усул: Класста жалпы талкуулоо, салыштыруу, эссе.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар бул темадан кыргыз элинин байыртадан бери келе жаткан жакшы салттары жана сапаттары жөнүндө билимдерин бышыкташат.

Тарбиялык: Окуучулар кеңпейилдикке, мейман күтө билүүгө, колунда барын башкалар менен бөлүшкөн берешендикке, улуу кичүүнү сыйлай билүүгө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар байыркы бабаларыбыздан калган ушул жакшы сапаттарды өздөштүрүп өнүктүрүшөт, аларды турмушта пайдаланып, сактай жана баалай билүүгө үйрөнүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим досканы үчкө бөлүп ага “кеңпейилдик”, “сыйчылдык”, “меймандостук” деп жазат. Окуучулар аны дептерине чийип, түгөйлөрү менен мисал келтирип жазып чыгышат. (5-6 мүн) Убакыт бүткөндө, түгөйлөрдүн бири жазгандарын кезектешип окуп беришет. (бир окуучу кең пейилдикти 2-окуучу сыйчылдыкты ж.б). Мугалим үч бөлүккө кезеги менен жазып турат жана окуучуларга багыттоочу, тактоочу суроолорду берип турат. (3-5 мүнөт №1 тиркеме)

2-кадам: Окуучулар доскада жазылган маалыматтарды, өз уккан-көргөндөрүн, окуган көркөм чыгармаларын ж.б пайдаланып, кыргыз элинин кеңпейилдигин, сыйчылдыгын, меймандостугун далилдеген эссе жазышат. (10 мүн) Мугалим окуучуларга конок күтүүнүн шартын ирээти менен жазуу керектигин эскертет.

3-кадам: Убакыт бүткөндөн кийин жазып бүткөн окуучулар, жазган эсселерин окуп, окуучулардын суроолоруна жооп беришет. (2-3 мүн)

Суроолор:

- Эмне үчүн кыргыз элин меймандос эл дейбиз.
- Ушул үч сапаттын кайсынысы сенде бар деп ойлойсуң, эмне

үчүн?

- Адамдагы ушул үч сапатты кантип өнүктүрсө болот, сенин сунушуң?
- Ушул сабактан эмнелерди үйрөндүңөр?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: №1 тиркеме:

Окуучулардын айткан ойлору доскага жазылгандан кийин, мугалим ушул тиркемеден алып аларды толуктап жазып коёт. Мугалим аларды эссе жазууга пайдалануу керек экендигин окуучуларга эскертет.

№1-тиркеме:

Кеңпейилдик	Сыйчылдык	Меймандостук
<ul style="list-style-type: none">• Жан дүйнөнүн тазалыгы, пейили кенен• Ичтин кенендиги• Марттыгы• Берешендиги• Бирөөдөн жакшылыгын аябайт.• Колуна барын эл менен тең бөлүшөт• Элден жардамын аябайт.• Жайыл дасторкон	<ul style="list-style-type: none">• Ата-энесин сыйлайт• Бир туугандарын сыйлайт.• Кыздарды сыйлайт• Улуу-кичүүлөрдү сыйлайт.• Жолдошторун сыйлайт.• Меймандарын сыйлайт.• Классташтарын сыйлайт. ж.б	<ul style="list-style-type: none">• Үйгө келген мейманды дасторкон жайып сыйлоо• Мейманды дос жолдош катары коноктоо.• Туугандарды чакырып мал союп сыйлоо• Үйгө жатып-конуп калган адам конок болот.• Ашың болбосо да кашың болсун дегендей, колдо бар тамак менен мейман күтүү.• Мейман күткөндү жакшы көрүү

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

30-сабак: Элдин айкөлдүгү, адилеттүүлүгү, адамкерчилиги

Өтүү мөөнөтү: Майдын 1-жумасы

Колдонулган усул: Салыштыруу, жалпы талкуулоо, эссе.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Манас атабыздан калган айкөлдүк сапаты, кыргыз элинде эзелтеден бери келаткан адилеттүүлүк, адамкерчилик сапаттары туурасында маалымат алышат.

Тарбиялык: Бул теманы окуп, тапшырмаларды аткарган окуучулар Манас атабыздай айкөлдүккө, Бакай бабабыздай адилеттүүлүккө, ата-энесин, улуу-кичүүнү сыйлаган адамкерчиликке тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар элибиздин каада-салтына айланган айкөлдүк, адилеттүүлүк, адамкерчилик сапаттарын үйрөнүп, адамдын ар түрдүү сапаттарын баалай билүү, салыштыра алуу сапаттарын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, дептер.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучуларга адамдын кандай жакшы сапаттарын билесинер деген суроо берилет, алар мүмкүн болушунча көбүрөөк жооп берип, доскага жазылат.

Анткени окуучулар аларды дептерине жазып кимде кайсы сапаттар бар экендигин ойлонушат, аны далилдеп беришет. (2-3 мүнөт №1-тиркеме)

2-кадам: Мугалим досканы үчкө бөлүп, “айкөлдүк”, “адилеттүүлүк”, “адамкерчилик” деп жазат. Окуучулар бул үчөөнө кандай жакшы сапаттар кирээрин дептерине тизмелеп жазып чыгышат. (5-7 мүн, №2-тиркеме)

3-кадам: Жазып бүткөн окуучулар кол көтөрүп окуп беришет. Беш-алты окуучу окугандан кийин көбүрөөк жазган үч окуучу жазгандарын доскадагы үч бөлүккө жазышат. Калгандары аларды окуп чыгып толукташат. (5-7 мүн) Мугалим дагы №1-тиркемедеги тизмелер менен толуктайт.

4-кадам: Окуучулар “айкөлдүк”, “адилеттүүлүк”, “адамкерчилик” сапаттарынан бирөөнү тандап алып, доскадагы маалыматтарды,

окуган көркөм чыгармаларды, турмуштук окуяларды пайдаланып эссе жазышат. (5-8мүн)

5-кадам: Убакыт бүткөндөн кийин окуучулар кезектешип жазган эсселерин окуп айтып беришет. (2-3мүн)

Суроолор:

- Айкөлдүк деген эмне, ага мисал келтиргиле?
- Адилеттик деген эмне, ага мисал келтиргиле?
- Адамкерчилик деген эмне, адам кайсы учурда адамкерчиликтүүлүгүн көрсөтө алат?
- Сенде ушул сапаттардын кайсынысы жакшы өнүккөн.?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Кыргыз элинин урмат сыйына ээ болгон апалар, кыз-келиндер жөнүндө билип келүү.

№1-тиркеме: Адамдагы жакшы сапаттар:

1. Айкөлдүк	31. Ырайымдуулук
2. Жөнөкөйлүк	32. Аракетчилдик
3. Адилеттүүлүк	33. Ата-энеге жана улууларга кызмат кылуу
4. Чынчылдык	34. Ак ниеттүүлүк
5. Сыпайылык	35. Кең пейилдүүлүк
6. Тазалык (тыкандык)	36. Кичипейилдик
7. Мээнеткечтик	37. Бүйрөлүк
8. Жоопкерчиликтүүлүк	38. Камкордуулук
9. Элпектик	39. Аманатты аткаруу
10. Боорукерлик	40. Билим алууга дилгирлик
11. Кайрымдуулук	41. Соопкерлик
12. Жоомарттык	42. Туруктуулук
13. Эр жүрөктүк	43. Эмгекчилдик
14. Кайраттуулук	44. Сарамжалдуулук
15. Патриот болуу	45. Убадага бек туруу
16. Элге кызмат кылуу	46. Сылык, сыпаа жана сыйчыл болуу
17. Намыстуулук	47. Ооруну барып көрүү
18. Уяттуулук	48. Топук, шүгүрчүлүк
19. Сабырдуулук	49. Нарктуулук
20. Каниеттүүлүк	50. Сергектик
21. Кечиримдүүлүк	51. Жакшы мүнөздүүлүк
22. Жоопкердүүлүк	52. Досчулукка бекем туруу
23. Бирөөгө жардам берүү	53. Чыдамкайлык
24. Абийирдүүлүк	54. Зээндүүлүк
25. Мээримдүүлүк	55. Сезимталдык
26. Чечкиндүүлүк	56. Эркүүлүк
27. Бир сөздүүлүк	
28. Көтөрүмдүүлүк	
29. Токтоолук	
30. Намыстуулук	
58. Оор басырыктуулук	57. Олуттуулук

№2-тиркеме

Айкөлдүк	Адилеттүүлүк	Адамкерчилик
<ul style="list-style-type: none">• Айкөлдүк сапатыМанас баатырга таандык болгон• Кең-пейилдик• Кайрымдуулук• Сабырдуулук•Кечиримдүүлүк•Көтөрүмдүүлүк• Чыдамдуулук•Ырайымдуулук• Жоомарттык• Эркүүлүк	<ul style="list-style-type: none">• Калыстык• Чынчылдык• Жоопкерчиликтүүлүк• Туура чечим чыгаруу• Түз, туура сүйлөө• Бул нерсени туура бөлүштүрүү• Бирөөнү алдабоо• Теңчилик мамиле• Өң карабоо	<ul style="list-style-type: none">• Бул өзүн-өзү сыйлоо• Бирөөгө жакшы мамиле жасоо• Улуу-кичүүлөргө сый мамиле кылуу• Туугандарга сый мамиле жасоо.• Бирөөгө жардам берүү• Классташтарга жакшы, сый мамиле жасоо• Бирөөлөргө колдоо көрсөтүү

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

31-сабак: Элдин кыз-балага, аял затына болгон урматтуу мамилеси

Өтүү мөөнөтү: Майдын 2-жумасы

Колдонулган усул: Класста жалпы талкуулоо, эссе

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бул темадан кыргыз эли байыртадан эле кыз баланы, аял затын урматтап, келгенин, анткени кыргыз аялдары асыл-нарктуу, уяттуу, намыстуу, орду менен сүйлөгөн үйдүн куту экендиги жөнүндө окуп талкуулашат.

Тарбиялык: Окуучулар аял затынын тарыхта калтырган изин, үй бүлөдөгү, коомдогу ээлеген ордун аныктай алуу менен аларды сыйлап жана сыймыктана билүүгө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Кыз баланын, аял затынын баалуу сапаттарынан мисалдарды келтирип эссе жазуу менен таанып- билүүчүлүк жөндөмүн, чыгармачылыгын, сөз байлыгын, эркин ой жүгүртүүсүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга “Аял затынан белгилүү инсандардан кимдерди билесинер?” деген суроо берет жана бул жөнүндө үйгө тапшырма берилгенин эскертет. Окуучулар билген инсандарын атап, алардын ким экендигин кошо айтат. Мисалы: Курманжан датка – Алай ханышасы, Роза Аманова – Кыргыз Республикасынын Эл артисти ж.б. Аларды мугалим же окуучулардын бири доскага жазып турат. (2-3 мүнөт)

2-кадам: Окуучулар төмөнкү темалардын бирөөнө эссе жазышат. (10 мүнөт)

- Биз аял затын урматтайбыз (доскадагы инсандарды пайдаланышат)
- Менин апам, эжем же карындашым.

Бул эсседе окуучулар аял затын эмне үчүн, качан, кантип урматтаарын ачык айкын чагылдырышат. Кыргыз аялдарынын, кыз- келиндеринин асыл-нарктуу, уяттуу, намыстуу, назик, көтөрүмдүү, үйдүн куту экендигин далилдеп беришет.

3-кадам: Берилген убакыт аяктаганда окуучулар жазган эмгектерин окуп беришет (2-3мүнөт). Калган убактыларында өткөн теманы жооп беришет.

Суроолор:

- Аял затын урматтап сыйлоого арналган кайсы майрамдарды билесиңер? (8-март, май айынын 3-жекшембиси, туулган күнү)
- Энеңердин бактылуу болушу үчүн, силер эмне иштерди кылат элеңер.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Эл эсине тута турган ата-бабаларыбыз, улуу инсандар жөнүндө кыскача маалымат жыйнап келишет. (ар-бири 5-7инсан)

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

32-сабак: Ата-бабаларды эске тутуу, арбактарды сыйлоо. (Мурда “жети ата” деген тема өтүлгөндүктөн мен бул теманы улуу инсандарга арнадым, “Ата салтын” китептен окушат)

Өтүү мөөнөтү: Майдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Эссе, класста жалпы талкуулоо.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Байыртадан бери, элим-жерим деп жан аябай кызмат кылган ата-бабаларыбыз жана эл оозунда айтылып калган улуу инсандар тууралуу маалымат алышат.

Тарбиялык: Ата-бабалардын басвп өткөн жолу, аткарган иштери, айткан накыл сөздөрү, окуучуларга үлгү болот.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар улуу инсандар жөнүндө маалымат жыйноодо, ар түрдүү булактар менен иштөө ыкмасын, ой жүгүртүүсүн эске тутумун өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, кошумча окуу куралдары.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам:

“Өмүр бизден өтүп кетсе, Эл эмгектен эскерсин” А. Токомбаев -Анын бул ыр саптарында эмне жөнүндө айткысы келген?

Окуучулар дептерине чакан эссе жазышат. (5 мүн)

2-кадам: Берилген мөөнөт бүткөндө жазган эсселерин окуп беришет.

Мугалим окуучулар менен бирге угуп, өзгөчөлөнгөн окуучуларды белгилеп, шыктандырып турат.

3-кадам: Мугалим балдардан үйгө кандай кошумча тапшырма берилгендигин сурап билет. Окуучулар үйдөн даярдап жазып келген ата-бабалар – улуу инсандардын аттарын атап, алар доскага жазышат.

4-кадам: Окуучулар аларды пайдаланып, “Ата-бабаларды түбөлүк эске туталы” деген темада чакан дилбаян жазышат. Эгер кааласа инсандардын бирөө жөнүндө же жалпы теманы жазышат.

Окуучулар бул темада эмне үчүн ата-бабаларды унутпашыбыз керек деген суроого жооп беришет.

М: алардын эл үчүн кылган кызматы, айткан накыл сөздөрү ж.б

(10мүнөт)

5-кадам: Бөлүнгөн убакыт бүтүп, окуучулар жазган дилбаяндарын окуп беришет. (ар-бири 2-3 мүн)

Мугалим кайсы инсандар жөнүндө сөз болгонун окуучулар менен бирдикте кайталап чыгат. Ар бир улуу инсандын өмүр таржымалында кыргыз элинин улуу тарыхы жатканын окуучуларга эскертет.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Өткөн темаларды кайталоо

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу
Бекитемин	2017-ж.	колу

Түзгөн:

Сабактын планы:

6-класс. Адеп сабагы

33-сабак: Өткөн темаларды кайталоо

Өтүү мөөнөтү: Майдын 4-жумасы

Колдонулган усул: коллективде иштөө, талкуу жүргүзүү.

Сабактын максаттары: Төртүнчү чейректе өтүлгөн темаларды суроолор жазылган карточкаларга жооп берүү менен кайталашат, алган билимдерин эске салып бышыкташат, суроолорго тез ойлонуп жооп берүү, таанып билүү көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: окуу китеби, суроолор жазылган карточкалар

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим алдын-ала жазылган суроолорду коробкага салып даярдап коет (2-3 мүн)

2-кадам: Окуучулар тегерек тартып турушат же орундарында отурса деле болот. Алардын бирөө алып баруучу болуп дайындалат. Окуучулардын берген жоопторун баалоо үчүн эксперт катары эки үч окуучу шайланат. (2-3 мүн)

3-кадам: Алып баруучу суроолор жазылган карточкалар салынган коробканы алып, окуучуларга кезек менен таратат. Карточканы алган окуучу андагы суроого дароо жооп берүүсү керек. Эгерде жооп бере албаса, алып баруучу ал суроону алып, класска окуп берет, жообун билген окуучу кол көтөрүп жооп берет.

4-кадам: Алып баруучу ушундай жол менен баасы аз окуучуларды кыдырып чыгат. Окуучулар жооп бергенде, “Кимдин кошумчасы бар, жооп туурабы?” деп сурап турат.

Ушундай жол менен коллективде иштөө улана берет. (10-15 мүнөт)

5-кадам: Берилген убакыт бүткөндө же суроолор жазылган карточкалар түгөнгөндө коллективде иштөө токтотулат.

6-кадам: Мугалим эксперттер менен кеңешип баа коет. Калган убакытта жооп бере албаган окуучуларга кошумча суроолор берилип баа коюлат.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Саалаев Ө.

АДЕП САБАГЫ

Сабактын планынын усулдук иштелмелери

6-класс

Басмага 2015ж. берилди
Офсет кагазы, нускасы 200 даана.
Форматы 21x14,8/16, көлөмү 5,2 б.т.
Солюшин ЖЧК